**EILANDSRAAD VAN ARUBA**

**Notulen** 1969 **No.** 7

# NOTULEN

**van de openbare vergadering van de Eilandsraad**

op dinsdag 29 juli 1969 des namiddags om 2.00 uur.

**Behandelde onderwerpen:**

9. Brief van het Bestuurscollege dd. 24 juni 1969 betreffende vervanging van airconditioning-apparaten. (Ag.no. 7189; bijlage 1969 no. 27) blz. 13

10. Brief van het Bestuurscollege dd. 26 juni 1969 betreffende het projekt "Bouw rioolwater-zuiveringsinstallatie". (Ag.no. 7423; bijlage 1969 no. 29) blz. 13

11. Brief van het Bestuurscollege dd. 26 juni 1969 betreffende het projekt "Toeristische kustweg (1e gedeelte) Malmok - Alto Vista". (Ag.no. 7031; bijlage 1969 no. 30) blz. 14

12. Brief van het Bestuurscollege dd. 26 juni 1969 betreffende de bouw en financiering van een lagere school te Pos Chiquito. (Ag.no. 7030; bijlage 1969 no. 31) blz. 23

13. Brief van het Bestuurscollege dd. 9 juli 1969 betreffende de oprichting van een radiotelefonie-kuststation. (Ag.no. 4953; bijlage 1969 no. 33) blz. 29

14. Brief van het Bestuurscollege dd. 10 juli 1969 betreffende de verkoop van grond te Bubali. (Ag.no. 5403; bijlage 1969 no. 34) blz. 30

15. Brief van het Bestuurscollege dd. 17 juli 1969 betreffende de uitkering van een bonus aan arbeiders en werklieden. (Ag.no. 7058; bijlage 1969 no. 35) blz. 30

16. Brief van het Bestuurscollege dd. 18 juli 1969 betreffende de beschikbaarstelling van aanvullend krediet ten behoeve van de Dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg. (Ag.no. 7653; bijlage 1969 no. 37) blz. 41

17. Brief van het Bestuurscollege dd. 21 juli 1969 betreffende het opnemen van een algemene post "voorbereidingskosten ontwikkelingsprojekten" in de begroting van het Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten voor het dienstjaar 1969. (Ag.no. 5192; bijlage 1969 no. 38) blz. 41

---

VOORZITTER: O.S. Henriquez, Gezaghebber.

SEKRETARIS: A.J. Booi, Sekretaris van het eilandgebied.

Aanwezig zijn de leden: G.F.Croes, C.E.Lacle, D.G.Croes, M.Croes, C.Yarzagaray, A.M.Arends, E.M. de Kort, C.B.Boekhoudt, D.I.Leo, F.L.Maduro, A.Werleman, D.C.Mathew, B.R.Werleman, D.Tromp, G.A.Oduber, H.R.Dennert, E.R.Finck, L.A.I.Chance, J.A.C.Alders, O.Croes, alsmede de gedeputeerde T.Figaroa.

Afwezig is het lid: V.Kock, in verband met verblijf in het buitenland.

DE VOORZITTER: Ik open hierbij deze openbare vergadering van de Eilandsraad, bijeengeroepen ter voldoening van artikel 41, lid 2, van de Eilandenregeling van de Nederlandse Antillen.

Ik heet U allen van harte welkom en ook de griffier van de Staten van de Nederlandse Antillen, die vandaag van zijn persoonlijke belangstelling getuigt. Aan de orde is thans agenda-punt 1.

1. Goedkeuring van de notulen van de openbare vergadering van:
   a. 12 juli 1968,
   b. 25 november 1968,
   c. 18 december 1968,
   d. 20 december 1968.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden de notulen van 12 juli 1968, 25 november 1968, 18 december 1968 en 20 december 1968 goedgekeurd.

2. Ingekomen stukken:

   a. Landsbesluit van 8 april 1969 no. 8 houdende wijziging van het landsbesluit dd. 18 januari 1960 no. 49 bepalende de nationale feest- en gedenkdagen waarop de nationale vlag zal worden uitgestoken.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

   b. Brief van het Bestuurscollege dd. 29 april 1969 houdende mededeling van antwoorden op vragen gesteld door het raadslid C. Yarzagaray inzake de "Vestigingsregeling voor bedrijven" Pb. 1946 no 43). (Ag.no. 3444; bijlage 1969 no. 19)

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

   c. Landsbesluit van 5 mei 1969 no. 1 betreffende de opening van de zitting der Staten op 13 mei 1969.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

   d. Brief van het Bestuurscollege dd. 12 mei 1969 betreffende het onderzoek naar de geldigheid van een raadsbesluit genomen in de openbare vergadering van 1 april 1969. (Ag.no. 4761; bijlage 1969 no. 18)

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

   e. Besluit van de Voorzitter van de Eilandsraad dd. 12 mei 1969 no. 5579 houdende instelling van een raadscommissie ad hoc, die tot taak heeft de door een aantal vrachtrijders naar voren gebrachte problemen te onderzoeken en zo mogelijk maatregelen voor te stellen ter bescherming van hun belangen en beroep.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

   f. Brief van de heer Theofilo F.Ras e.a. dd. 12 juni 1969 (ingekomen 20 juni 1969) betreffende de reparatie van een waterput en bijbehorende apparatuur, gelegen te Babijn.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor praeadvies gestuurd naar het Bestuurscollege.

g. Brief van het Bestuurscollege dd. 18 juni 1969 houdende mededeling van antwoorden op vragen gesteld door het raadslid H.R.Dennert inzake de verhoging van retributies voor het gebruik van hallen van openbare markten. (Ag.no. 6850; bijlage 1969 no. 24)

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

h. Brief van de Minister-President dd. 5 juni 1969 (ingekomen 23 juni 1969) houdende aanbieding van een fotocopie van het Koninklijk besluit dd. 29 april 1969 no. 12 inzake herbenoeming van de heer O.S.Henriquez tot Gezaghebber van het eilandgebied Aruba en afschrift van het landsbesluit dd. 6 juni 1969 no. 37 houdende vaststelling van diens bezoldiging, kindertoelage en vaste vergoeding wegens representatiekosten.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

i. Brief van het Bestuurscollege dd. 24 juni 1969 houdende mededeling van de reactie van de Provinciaal van de Broeders van de Christelijke Scholen op de motie van de Eilandsraad van 23 januari 1969. (Ag.no. 1504; bijlage 1969 no. 28)

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

j. Brief van de gedeputeerde Tomas Leest dd. 16 juni 1969 (ingekomen 23 juni 1969 houdende zijn ontslagname als gedeputeerde wegens gezondheidsredenen.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

k. Brief van het Bestuurscollege dd. 7 juli 1969 houdende mededeling van antwoorden op vragen gesteld door het raadslid E.M. de Kort inzake de besteding van gelden t.b.v. de autonomie-commissie. (Ag.no. 7692; bijlage 1969 no. 32)

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

l. Brief van de Voorzitter dd. 18 juli 1969 betreffende de presentielijst en introductie van een sprekerslijst. (Ag.no. 8522; bijlage 1969 no. 36)

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

3. a. Vorming van een stembureau door de Voorzitter ingevolge artikel 29 van het Reglement van Orde.

b. Verkiezing van een gedeputeerde.

DE VOORZITTER: Alvorens over te gaan tot de vorming van een stembureau in verband met de verkiezing van een gedeputeerde wil ik eerst vragen of er sprekers zijn voor dit agenda-punt.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, promer nos bay over na nombramento eventual si ta necesario di un stembureau mi kier a haci un proposicion na Eilandsraad pa mantene e total di e diputadonan den Bestuurscollege of pa bahéle na 4. E motibo cu e proposicion aki ta bin di aki banda ta cu indudablemente sigur sigur den e lunanan cu a pasa Bestuurscollege actual por a maneha nan asuntonan durante ausencia di diputado Leest. Pa e 1 1/2 aña cu ta presede e temporada aki diputado Leest den hopi ocasion tabata ausente for di isla di Aruba pero mas importante cu tur e argumentonan aki ta e hecho cu e mesun Bestuurscollege sintá awe aki nan a remarca na hopi ocasion cu e situacion financiero di gobierno insular ta den mal condicion. Bahando e total di diputadonan na 4 nos ta kere cu esaki lo trece un spaarmento di alrededor di f.50.000,-- pa aña, contando aden no solamente e sueldo bezoldiging di e diputado pero tambe e multiple biahanan si ehempel di su predesesor worde sigui. Te aki den promer ronde, Señor Presidente. Masha danki.

DE VOORZITTER: Wij hebben dus een voorstel van de heer Oduber om het aantal gedeputeerden terug te brengen van 5 tot 4. Wordt dit voorstel ondersteund?

De heren J.A.C.Alders, en L.A.I.Chance ondersteunen het voorstel van de heer G.Oduber.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi mester cuminsa cu un tono henteramente diferente cu esun di ayera nochi.
Mi kier gradici Señor Oduber pa e confiansa cu e a expresa den e Bestuurscollege aki cu durante un periodo dificil cu e no tabata traha ariba plena capacidad pasobra e tabata falta un miembro y a pesar di esey Bestuurscollege a haci su trabao na un manera cu te hasta ta hiba e aprobacion di Señor Oduber.
Mi ta masha agradicido pa e mocion di confiansa aki expresa door di Señor Oduber. Sinembargo no ta posibel pa nos bay di acuerdo pa reduci e cantidad di diputado na 4. En berdad e trabaonan a funciona normalmente durante e ultimo lunanan pero e agenda cu nos tin dilanti ta inclui no mas cu 17 punto di cual 9 ta welvaartsprojekten cu e Bestuurscollege aki a prepara y ta na punto pa ehecuta. En bista di e cantidad di trabao cu lo tin den e añanan siguiente no ta hustifica pa Bestuurscollege worde reduci na 4 diputado.
Señor Presidente, ta straña mi cu e consideracion financiero por ta pisá den mente di Señor Oduber ya cu na diferente ocasion di parti di nan aliadonan politico nos ta mira cu no tin consideracion pa situacionnan financiero. Mi kier menciona solamente ultimamente e creamento di un posicion nobo den Gobierno Central pa por facilita lidernan di su partido asina cu e persona aki no tin mester di bin traha como empleado di e Bestuurscollege aki. Esey tambe ta un gastamento di placa sin necesidad. Pues e argumento financiero no ta aplica ora cu den futuro e beneficionan financiero pa isla di Aruba door di presencia di un diputado mas lo por ta asina mas multiple. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi kier a cuminsa pa aclarea un punto masha importante den e interpretacion eroneo atrobe di diputado Max Croes kende a trata di bira mi palabranan. Mi no a expresa ningun momento confiansa den e 4 diputadonan cu a keda sino mi ta realista y mi ta accepta cu ta nan 4 solamente t'ey. E trabao cu nan a haci te awe ta keda graba den tur e reunionnan den e tape-recordernan aki y si un of otro kier lesa nan nan lo bien sabi kiko nos punto di bista ta en cuanto e College aki.

Cu diputado Max Croes a referi riba nos preocupacion pa e estado financiero ta berdad. Nos ta preocupa pa ora gastonan innecesario y no hustifica worde tresí riba lomba di e pagadornan di belasting.
Si Gobierno Central kier a haci un of otro move of yenamento di un vacatura cu tabata existi ayanan ta duel mi di bisa cu mi no ta na conosemento di esaki. Aki nan nos ta trata asuntonan di Eilandsraad y mi kier haci un suplica especial pa sigui trata y papia na bienestar di nos territorio insular di Aruba. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wenst iemand hoofdelijke stemming op het voorstel van de heer Oduber?

De heer A.M.Arends wenst hoofdelijke stemming.

Het voorstel van de heer G.A.Oduber wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 8 stemmen voor.

Tegen stemden de leden: C.Yarzagaray, C.E.Lacle, A.Werleman, G.F.Croes, E.M. de Kort, C.B.Boekhoudt, M.Croes, A.M.Arends, D.I.Leo, F.L.Maduro en D.G.Croes.

Voor stemden de leden: E.R.Finck, G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.Tromp, D.C.Mathew, O.Croes en L.A.I.Chance.

DE VOORZITTER: Thans zal ik overgaan tot het vormen van een stembureau ingevolge artikel 29 van het Reglement van Orde in verband met de verkiezing van een gedeputeerde. Ik nodig de volgende raadsleden zitting te nemen in het stembureau: de heren C.Yarzagaray, A.Werleman en O.Croes. Ik verzoek de heer A.Werleman als Voorzitter op te treden.
Thans is aan de orde verkiezing van een gedeputeerde en ik schors de vergadering voor 5 minuten.

De Voorzitter schorst de vergadering voor 5 minuten.

De Voorzitter heropent de geschorste vergadering.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, het stembureau heeft de stembriefjes geteld en is tot het volgende resultaat gekomen.
Er zijn in totaal 20 stemmen uitgebracht waarvan 11 op Theodoor, J. Figaroa, 1 op Hoonang en 8 blanco. Dus de heer T.J.Figaroa heeft met 11 stemmen de volstrekte meerderheid behaald.

DE VOORZITTER: Dan dank ik het stembureau voor de door haar verrichte diensten en ik constateer dat de heer Theodoor Justino Figaroa is gekozen tot gedeputeerde. De heer Figaroa zal benaderd worden om na te gaan of hij deze funktie aanvaardt en zo ja, door mij de eed worden afgenomen.

4. Brief van het Bestuurscollege dd. 21 april 1969 betreffende de wijziging van bestemming van kredieten voor de uitbreiding van het hoofdleidingennet in het verkavelingsplan Malmok. (Ag.no. 3660; bijlage 1 1969 no. 16)

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, lo mi kier a haci solamente un pregunta en cuanto e carta aki na unda Bestuurscollege ta pidi credito pa extende e waterleiding for di fin di e caminda di Boulevard, Malmok mas pa Noord, cu seis cien y pico florin.

Gustosamente nos lo kier sabi si Bestuurscollege por bisa nos cuanto cas ta worde traha actualmente pa Noord di e fin di e caminda asfalta aki y cuanto pedidonan tin aden cerca Bestuurscollege na e momento aki pa traha cas den vecindario ey. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi mester principia cu un coreccion den esaki. Esaki no ta un pedida pa credito adicional. Esaki ta un wijziging di bestemming di krediet. Kier meen cu e credito ya ta aproba caba pero e destino ta worde cambia.
Tocante e cantidad di aplicacionnan cu tin aden pa traha casnan na e lugarnan aki ta dificil pa mi bisa exactamente awor aki. Pero si mi memoria ta corecto tur e perselanan, canto di caminda, a worde pidi na e sitionan aki a lo largo di e distancianan pa cual nos ta bay extende e tubo nobo. Esey ta 620 meter na banda pariba y 680 meter na banda pa noord. Masha danki, Señor Presidente.

Zonder hoofdelijke stemming wordt de gevraagde machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

5. Brief van het Bestuurscollege dd. 28 april 1969 betreffende de beschikbaarstelling van aanvullend krediet ter voldoening van nog uitstaande schulden van de Nutriculture Farm. (Ag.no. 1700; bijlage 1969 no. 17)

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, in deze brief vraagt het Bestuurscollege om een bedrag beschikbaar te stellen voor onder andere het afdoen van rekeningen etc. Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege heeft al een keer een brief gericht aan de Raad waarin een bedrag word gevraagd ook voor afdoening van rekeningen. Maar toen werd het een eindrekening genoemd. Wij hebben indertijd duidelijk gesteld met die brief, dat wanneer wij onze goedkeuring zouden geven, dat voor de laatste keer het geval zou zijn. Ik vraag mij af hoeveel eindrekeningen de Nutriculture Farm wel heeft. Wanneer wordt deze bodemloze put voor goed gedempt? Of misschien is het niet mogelijk om deze put te dempen? Mijnheer de Voorzitter, gezien het feit dat wij duidelijk hebben gesteld dat onder geen enkele voorwaarde, nadat die brief hier goedgekeurd werd, wij onze goedkeuring zouden hechten aan uitgifte bedragen ter bestrijding van kosten van de Nutriculture Farm.
Wij hadden indertijd voorgesteld dit aan een privé onderneming over te dragen. Dit is inmiddels gebeurd. Wij zijn daarvoor zeer dankbaar aan het Bestuurscollege, maar wij kunnen geen goedkeuring geven aan geen enkel bedrag ter bestrijding van kosten van de Nutriculture Farm. Daarom zeg ik U namens mijn fraktie, Mijnheer de Voorzitter, dat wij tegen deze uitgaven zijn. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, eigenlijk loke Señor Chance a trese padilanti ami tambe tabata kier a tresé padilanti. Sinembargo lo mi kier a puntra, si ta posibel, si Bestuurscollege por a laga nos sabi, si Bestuurscollege ta na altura, con ta bayendo cu e explotacion di e farm aki den su sistema nobo.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, ta straña mi tambe cu awor aki nos ta bolbe worde confronta cu un suma pa gastonan di e farm aki cu en lo pasado ya hopi a worde papia di dje. Mi kier a puntra, Señor Presidente, ta con te awor Bestuurscollege ta bin pa votacion di placa pa cubri e gastonan di e farm aki. Pakiko den pasado no a worde tresí dilanti cu tal y tal e gastonan tabata?

Tambe lo mi kier puntra con ta para cu e contract actual cu tin cu Señor Jones.
Segun rumores, aunke cu mi no ta gusta bay tras di rumoresnan, un di e contractantenan a baha na awa.
Señor Presidente, diferente Americanonan ya a hinca gobierno den gastonan innecesario y semper ta sigui mustra buena fé cu nan.
Segun mi e cos ta bolbe bay den mal direccion.
Lo mi desea un declaracion di kiko e contract nobo ta contene y tambe kiko ta e estado di e farm aki y kiko Bestuurscollege ta pensa di haci den e asunto aki ya cu, segun mi, tin un cantidad di recibonan di awa cu no a worde paga. Mi no por imagina mi cu si un pober homber chikito, si e no paga su awa e ta worde cortá y cu un empresa grandi por debe un cantidad di awa y toch pueblo mester paga pêle.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, en coneccion cu e ultimo parafo di e aanbiedingsbrief lo mi kier a puntra Bestuurscollege categoricamente kiko e contract cu e N.V. aki ta bisa riba cuanto mester worde pagá y ki tempo? Cuanto mester worde pagá ainda y na ki tempo?
Lo mi kier puntra specificamente si e montantenan a worde pagá caba y si ainda tin algun montante cu mester a worde pagá y no a worde cumpli cuné. Mi colega Wijkie Maduro a menciona di con ta posibel cu un negoshi grandi asina por debe awa pa hopi tempo asina y ami kier sabi, awor cu e farm aki ta worde maneha pa un N.V., si e farm aki ta completamente legalisa. Tambe lo mi kier sabi, Señor Presidente, si nan ta zorg pa e recibonan worde pagá religiosamente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Chance heeft naar voren gebracht dat wij in het verleden de Raad benaderd hebben met het verzoek om additionele krediet beschikbaar te stellen om exploitatie kredieten van de farm te dekken. Dit is inderdaad het geval geweest Mijnheer de Voorzitter. Het bleek dat de kredieten die op de begroting beschikbaar werden gesteld niet voldoende waren om de farm te exploiteren. en behoorlijk te onderhouden. Ingevolge de wens van de Raad heeft het Bestuurscollege met verschillende partijen onderhandeld en is per 1 januari van dit jaar een overeenkomst aangegaan met de Aruba Hydroponics Enterprises voor overname van de farm. Bij deze overname hebben wij alle uitstaande vorderingen nog eens nagegaan en zijn tot de ontdekking gekomen dat verschillende posten nog ongedekt waren. Een ander lid heeft dezelfde vraag gesteld, namelijk, hoe dit mogelijk is. Dit komt omdat de farm geexploiteerd werd door de N.V.Aruminco, maar onder financiële verantwoordelijkheid van het eilandgebied.
De exploitatie geschiedde dus door een particuliere N.V. waardoor het eilandgebied niet altijd stipt op de hoogte kon zijn van al de gebeurtenissen. Zo kon het gebeuren dat ten tijde dat de ontwerp-begroting voor 1968 werd opgesteld deze situatie nog niet helemaal overzien was en daarmee konden wij volstaan met in de ontwerp-begroting van een krediet voor f.15.000,-- op te nemen. Het verwondert mij enigszins, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Chance zich nu distancieert van het stemmen voor alle verdere kredieten aangezien deze witte olifant indertijd één van de "pet-projects" was van zijn eigen partij. En indien er ooit een poging gedaan is tot sanering van deze witte olifant dan is deze poging wel gedaan door dit Bestuurscollege.
Señor Osbaldo Croes y Señor F.L.Maduro a puntra con ta bay cu e explotacion di e farm actualmente.
Señor Presidente, Bestuurscollege recientemente a worde poni na altura cu e explotacion di e farm no ta bay tanto satisfactorio.

E no tabata e caso ora cu gobierno tabata tinéle y awor aki tampoco e explotacion ta satisfactorio.
Señor Presidente, Señor Maduro a trese padilanti pakiko e gastonan no a worde tresí padilanti promer. Mi a splika caba cu e farm tabata worde opera door di N.V.Aruminco bao responsabilidad di Gobierno Insular.
Pues no tabata posibel pa nos mira al instante e obligacionnan cu tabatin, sino te na e momento cu nos a distancia nos mes for di e operacion aki nos a haya un bista cla riba tur loke e farm aki ainda debe.
Señor Oduber a puntra tocante e montantenan cu lo mester a worde paga door di e firma nobo cu a tuma e farm over y e a puntra si esakinan en berdad a worde pagá.
Tempo cu e farm aki a worde pasa over, Bestuurscollege a informa Raad tocante e puntonan principal di e contract. Esaki a sosede den un carta fechá 19 di februari 1969. Eyden nos a skirbi verbalmente:"Aruba Hydroponics Enterprises N.V. heeft de gehele inventaris van de farm plus de totaal bestaande gewassen overgenomen en wel voor de totale prijs van f.15.000,-- etc. Van dit bedrag is inmiddels 1/3 contant betaald bij het ondertekenen van de huurovereenkomst, terwijl voor de resterende f.10.000,-- met huurder een afbetalingsregeling werd getroffen. Het gehele bedrag zal voor 31 december 1969 moeten zijn afbetaald. Verder zal huurder de voorraad per 31 december 1968 van chemicaliё insectiside etc". Dit is inmiddels gebeurd, Mijnheer de Voorzitter.
Anto, Señor Presidente, Señor Maduro a puntra tambe tocante e stipulacionnan di e contract.
Esakinan brevemente ta lo siguiente. E farm ta worde gehuurd pa un prijs anual cu ta igual na 15% di e ganashi netto cu ta worde obteni den e aña cu a pasa cu un minimo di f.2.400,-- pa aña.
Tur gastonan di mantenecion ta bin pa cuenta di e huurder. E huurder ta obliga pa mantene e farm den bon condicion y despues di un periodo di 5 aña si eilandgebied Aruba dicidi pa sigui huur e farm anto e huurder lo tin e optie pa huur e farm bao di e mesun condicionnan pa un periodo adicional di 5 aña. Si acaso cu eilandgebied dicidi di bende e farm despues di e periodo aki anto e huurder lo tin e optie pa cumpra e farm.
Tocante con ta posibel cu tanto cuenta di awa a keda pará y no a worde cobrá lo mi kier bisa cu si entrego di awa na hydroponics no tuma lugar anto henter e proyecto lo daña den tres luna di tempo.
Hydroponics farm tin su ingridientenan principal cual ta e bakinan di cement y seguramente nan lo scheur si no tin entrego di awa pa tene e bakinan aki den condicion. Y como cu e farm ta propiedad di Gobierno Insular e entrego a sigui tuma lugar pa por proteha un inversion di Gobierno Insular.
Tocante e preguntanan cu hopi miembro a haci en cuanto e situacion di pagamento di awa actualmente mi por menciona cu un areglo a worde haci cu eilandsbestuur door di e operador actual pa paga loke ta atrasa actualmente. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Croes heeft terecht gezegd dat men nu voor de tweede keer met deze eindrekening, als ik het zo mag noemen is gekomen. Ik heb reeds gezegd dat wij niet begrijpen waarom er zoveel eindrekeningen moeten komen.
Volgens mij is er maar één "einde".
De heer Croes zegt ook dat het hem verwondert dat ik nu kritiek uitoefen op de Nutriculture Farm. Mijnheer de Voorzitter, de heer Max Croes is hier Eilandsraadslid geweest, vele jaren samen met mij. Misschien is hij het nu vergeten, maar ik weet zeker dat er hier in deze zaal mensen zijn die zich zeker mijn standpunt hieromtrent goed herinneren, onder anderen U, Mijnheer de Voorzitter. In het verleden is het vele keren voorgekomen dat U helemaal niet eens was met mijn standpunt.

Dat weten wij allemaal. Misschien kunt U de heer Croes hieraan herinneren. Wij zijn ook altijd voorstaander geweest van het feit dat wanneer de Nutriculture Farm niet produceerde zoals het had moeten produceren, dat het in andere handen zou moeten worden overgedragen. Zoals ik reeds zei is dit inmiddels gebeurd en ik hoop dat het degenen, die de farm nu in handen hebben, beter zal gaan dan het eilandgebied in het verleden. Mijnheer de Voorzitter, ik hoef niet als andere mensen hier te komen om, zoals wij in het Engels zeggen "to beat around the bush" wat betreft dit punt. Er zijn andere mensen die hier graag tegen willen stemmen maar zij durven dat niet en in een zeer gemompelde stem proberen zij iets te zeggen, hetgeen zij eigenlijk niet bedoelen. Maar ik zeg volmondig dat mijn standpunt hierover reeds bekend is en daarom kan ik een standpunt in nemen, dat ik als persoon, en mijn fraktie ook hiervoor niet zal stemmen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, segun e carta Gobierno Insular ta responsabel pa e placa aki. Kier meen cu no tin cuestion di vota of keda sin vota pasobra gobierno tá responsabel. Esey ta pa insinuacionnan di otro banda.
Señor Presidente, sí mi no ta di acuerdo mucho cu un di e contestanan di e diputado unda cu e a bisa cu mester keda mantene yen di awa sino e baki ta kibra. Señor Presidente, meskos cu un famiya cu no por paga su awa e awa ta worde corta, meskos mester worde hací cu e lugar aki cu poco baki di cement cu no ta produci nada.
Segun mi e mester worde transforma den un monumento cu ta personifica e partida di P.P.A. den nan lucha pa progreso. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, den promer ronde mi a purba di haci mi preguntanan basta specifico. Aparentemente diputado Max Croes no a interpreta nan bon. Pero mi a tende cu di e f.15.000,-- cu mester a worde pagá pa e inventario di e farm aki - dus no f.22.000,-- di inkomsten, manera ta bisá - podiser e por splika na unda e otro f.7.000,-- a keda, si f.5.000,-- a worde pagá. Y e ta bisa mi cu e resto di f.10.000,-- mester worde pagá promer cu december 31. Awor mi pregunta ta specificamente, si e f.10.000,-- mester worde pagá december 31 of e resto, f.15.000,-- menos f.5.000,-- mester a worde pagá den etapa.
Tabatin un contract y den e contract ta bisa cu e f.10.000,-- mester a worde pagá lump sum, promer cu dia 21 di december of den cierto periodo y si e periodo aki a pasa, si a worde cumpli cuné?
Tambe nos por a tende den voz di diputado Max Croes cu e actual explotantenan di e farm ta atrasa den nan cuentanan di awa y cu nan a yega na un acuerdo cu Gobierno Insular pa paga e awa debi aki caba. Pero ami kier sabi cuanto nan ta atrasa den nan cuentanan di awa.
Tambe mi a haci e pregunta si e N.V., segun carta di Bestuurscollege 28 di april 1969, tabata ainda den oprichting y si awor cu tur e documentonan legal di e N.V. aki ta cla si nan por worde considera como un N.V. den e sentido legal di nos ley?

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Chance is teruggekomen op hetgeen hij in de eerste ronde naar voren bracht, namelijk dat wij voor de tweede keer een eindrekening aanbieden.
De eindrekening waar de heer Chance het over heeft is een tijdelijke rekening geweest. Dit is dus de finale eindrekening bij de overdracht van het bedrijf, hetgeen wel een verschil inhoudt.
Señor Presidente, Señor Maduro ta bisa cu e no ta di acuerdo cu e motibonan pa cual entrego di awa a worde continua, es ta proteccion di un inversion di Territorio Insular y e ta hala comparacion cu famiyanan cu no por paga nan awa.

Pa e famiyanan aki, Señor Presidente, nos tin un areglo. Si berdaderamente nan no por paga e awa anto cu e areglo ey hopi honde ta beneficia continuamente. Asina ta nos interesnan no ta solamente pa un inversion grandi di gobierno. Nos interes tambe ta bay pa esun chikito. Ningun momento nos ta perdéle for di bista.
Señor Oduber a specifica su preguntanan un poco mas y a informa tocante un f.10.000,-- cu mester worde paga ainda promer cu dia 21 di december y cu esaki ta sosede den un solo bes of con? E f.10.000 aki, segun e convenio, mester worde pagá den dos promesses, cada un di f.5.000,--.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, punto di orde.
Mi a haci e pregunta si e promessenan aki a verval caba.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Un di e promessenan aki a verval y Bestuurscollege ta considerando un suplika di e farm pa duna extension di pago ariba e promesse aki.
Señor Oduber a puntra si e N.V. awor ta completamente legal. Esey ta e caso, Señor Presidente.
Tambe Señor Oduber a informa cuanto exactamente e suma ta cu e N.V. debe Eilandgebied na awa. Over di e promer kwartaal e suma tabata f.2.926,50. Over di e segundo kwartaal e tabata f.7.855,10, siendo un total over di e promer mitar aña di f.10.781,60.
Manera mi a bisa e condicion di e farm, segun Bestuurscollege no ta satisfactorio na e momento aki y mi por duna e Raad aki e siguransa cu Bestuurscollege lo sigui wak pa e desaroyo di e empresa aki cu masha tanto interes y cuidao y Bestuurscollege lo haci tur lo necesario pa proteha interesnan di Gobierno Insular.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wenst iemand hoofdelijke stemming op dit voorstel?

De heer H.R.Dennert wenst hoofdelijke stemming.

Het voorstel van het Bestuurscollege wordt aangenomen met 11 stemmen voor en 9 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: C.E.Lacle, A.Werleman, G.F.Croes, E.M. de Kort, C.B.Boekhoudt, M.Croes, A.M.Arends, D.I.Leo, F.L.Maduro, D.G.Croes en C.Yarzagaray.

Tegen stemden de leden: D.Tromp, D.C.Mathew, O.Croes, L.A.I.Chance, E.R.Finck, H.R.Dennert, G.A.Oduber, J.A.C.Alders en B.R.Werleman.

6. Brief van het Bestuurscollege dd. 18 juni 1969 betreffende het projekt "Verbetering faecalienafvoer". (Ag.no. 5436; bijlage 1969 no. 23)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt de gevraagde machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

7. Brief van het Bestuurscollege dd. 24 juni 1969 betreffende de beschikbaarstelling van aanvullend krediet voor het aanbrengen van een afrastering bij het H.Hart College te Savaneta. (Ag.no. 6069; bijlage 1969 no. 25)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt de gevraagde machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

8. Brief van het Bestuurscollege dd. 24 juni 1969 betreffende het project "Aanleg wegen Eagle Beach". (Ag.no. 756; bijlage 1969 no. 26)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt de gevraagde machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

9. Brief van het Bestuurscollege dd. 24 juni 1969 betreffende vervanging van airconditioning-apparaten. (Ag.no. 7189; bijlage 1969 no. 27)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt de gevraagde machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

10. Brief van het Bestuurscollege dd. 26 juni 1969 betreffende het project "Bouw rioolwater-zuiveringsinstallatie". (Ag.no. 7423; bijlage 1969 no. 29)

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, nos ta di acuerdo cu e suplika aki. Sinembargo nos tin un suplika special na Bestuurscollege, es ta pa acelera e asunto aki mas tanto posibel pa elimina cierto situacionnan desagradabel cu tin banda di e hotelnan.
Señor Presidente, parse cu e awa aki di e rioolwater-zuiveringsinstallatie lo bay worde usá specialmente pa irigacion pa e golfcourse of kisas pa landscaping di e matanan cu tin na hotelnan.
Mi kier a puntra Bestuurscollege, si tin bastante awa pa e pueblo tambe por gosa di e awa aki y cu nan por cumpré na un prijs mas barata sea pa nan matanan of pa agricultura, specialmente den tempo di secura ora pueblo no por haya e awa den tankinan ora nan seca.
Tambe lo mi kier sabi na cual prijs e awa aki lo ser bendi.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi kier a haci uso di e palabra na e momento aki pa bisa cu nos fraccion ta completamente di acuerdo cu porfin nos por weita algun di e tanto proyectonan cu a worde entama pa nos partida ta worde realisa door di e Bestuurscollege aki.
Entre nan e verbetering faecaliënafvoer ta un di esunnan di mas urgente pa e motibonan cu mi colega Apolonio Werleman a menciona pero mas importante pa motibo cu awor awa pa agricultura lo worde poni disponibel. na un prijs mucho mas considera. Pesey, Señor Presidente, no solamente e agenda-punt aki, pero na 5 of 6 di e otro proyectonan porfin nos ta weita cu nan ta hayando bida y nos lo vota pa tur e proyectonan aki, sperando cu pronto pa bienestar di nos isla, nan lo por worde realisa.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, pa contesta Señor Werleman mi kier remarka cu Bestuurscollege meskos cu tur proyecto, tin masha hopi diligencia cu esaki tambe y mientras tanto yà aanbesteding a tuma lugar pa e bouwkundig gedeelte y nos ta spera cu pronto e construccion lo por cuminsa. Di nos banda e proyecto aki ta haya tur atencion. Y gracias na e atencion cu e a haya durante e ultimo dos añanan cu nos ta aki e proyecto aki a bira posibel awe.
Señor Presidente, Señor Werleman a puntra si ta e idea pa pueblo tambe despues por gosa di e awa aki. En principio, naturalmente, Señor Presidente. Tur obranan cu nos realisa aki na Aruba mester ta pa beneficio di pueblo.
Sinembargo na principio e capacidad di e planta aki apenas lo ta suficiente pa iriga e golf-course cu lo bin na Westpunt. Pero mi ta sigur cu e awa aki lo por worde haci disponibel pa obhetonan di agricultura.

Tocante e prijs di e awa ta dificil awor aki pa duna un pronosticacion cu ta basta confiabel. Pero sí nos por bisa cu e ta considerablemente mas barata cu e awa cu ta worde destila na Balashi.
Señor Oduber ta mustra atrobe cu e ta bibando den un mundo di ilusion. Porfin un di e proyectonan di nan partida ta worde realisa.
Pero, Señor Presidente, pa un proyecto di nan partida worde realisa nan mester a baha for di den gobierno y laga un otro Bestuurscollege bin. Pasobra si e Bestuurscollege ey lo a keda anto lo e no a worde realisa nunca. Cuater aña di tempo Bestuurscollege anterior, di cual Señor Oduber tabata un componente, a sinta y nan no a tuma ningun, pero ningun iniciativa. Awe nos ta pidi aprobacion aki pa continua e desaroyo di no mas cu 9 welvaartsprojekten. Mi ta comprende, Señor Presidente, parando canto di caminda y mirando cu e caravana ta pasa lagrima mester baha for di e wowonan di Señor Oduber pasobra e druifnan ta poco zuur.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi kier a aclarea atrobe e interpretacionnan ironeo cu ta birando comun ocurencia den e Raad aki di diputado Max Croes. Mi kier limita mi na expresa opinion di e fraccion aki. Ki ora cu bin un proyecto na bienestar di Aruba nos lo vota pé. Te awe nos no por a weita ningun proyecto presenta durante e dos añanan aki cu a sali for di nan mes seno. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, bisa ta un cos, haci ta otro. Un plan, maske con ingenioso e ta concebi den mente di un hende no bale nada tanten cu e no a worde ehecuta. Lo mas pekenjo cu bo haci bale mas cu cualkier plan ingenioso cu bo por inventa. Tin hopi hende cu a bisa cu nan lo bay luna pero ta te unicamente 1 1/2 siman pasa nos por a mira cu berdaderamente dos homber a haciéle, Señor Presidente. Meskos Señor Oduber por papia oranan largo, e por studia e retorica di mas elocuente cu tin pa presenta den e Raad aki pero e hecho ta keda cu nan a papia y nos ta haci. Y asina lo sigui. E caravana lo sigui pasa, Señor Presidente, Masha danki, Señor Presidente.

Zonder hoofdelijke stemming wordt de gevraagde machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

11. Brief van het Bestuurscollege dd. 26 juni 1969 betreffende het projekt "Toeristische kustweg (1e gedeelte) Malmok - Alto Vista". (Ag.no. 7031; bijlage 1969 no. 30)

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, nos ta ful di acuerdo cu e proyecto aki cu lo yuda ensancha y mehora e facilidadnan cu nos ta ofrese na turistanan aki na Aruba. Pero, Señor Presidente, mi kier a hala atencion di Bestuurscollege cu nos mester corda tambe riba e hendenan cu ta biba aki, e pueblo di Aruba. Tambe tin camindanan cu kisas ta den mal estado. Mi kier menciona, por ehempel, e caminda banda di Ayo, Sabaniya Abao, Catashi, Seroe Janchi den direccion di Moko, y di Catashi pa San Fuego. Mi ta bisa esaki pasobra si nos ta traha un caminda pa pasa un parti na costa di Aruba e turistanan lo bay tambe na otro parti manera Ayo y varios otro lugar y eynan nan ta encontra camindanan cu no ta den asina bon estado. E pueblo ta usa e camindanan ey diariamente y ta necesario pa nos bin cu un plan serio pa drecha nan tambe, hunto cu e caminda turistico, e camindanan cu tin den pueblo mes. Nos no mester neglisha nan. Mi a yega di puntra aki den caba pakiko nan no ta laga Werkverschaffing haci e trabao y cuminsa marca enkisiera e caminda cu lo mester bin den futuro rond di Aruba. Esey ta demostra interes pa Aruba y lo ta algo di orguyo pa e hendenan di Werkverschaffing pa nan bisa cu nos a principia un trabao asina grandi y despues nan yiunan y nan nietonan por mira. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, awor ey nos a tende di otro banda tocante proyectonan. Nos ta mira cu tin f.1.746,000,-- di waterafvoer. Nos ta mira cu tin caminda na Eagle Beach na un balor di casi un miyon florin. Nos ta mira un rioolwaterzuiveringsinstallatie pa f.2.786.000,--. Y awor aki atrobe nos ta mira cu tin f.2.566.000,-- pa un caminda turistico. Señor Presidente, esaki ta un total di mas o menos 8 miyon florin. Mi ta puntra mi mes si ta hustifica, no solamente tur esakinan, en especial e caminda turistico - pa trahé unda cu toch por ta un of dos biaha den siman algun turista lo bay ayanan, leuw leuw, mientras tanto cu tur dia nos ta worde confronta, y esey ta hopi aña caba cu un gobierno cu no tabatin atencion péle, cu hendenan ta biba den casnan cu ta bao nivel di dignidad humana, tanto na San Nicolas, Village, Naked City, Zeewijk, Rancho y Dakota.
Señor Presidente, e casitanan aki, hopi biaha bao di dignidad di un homber, ta keda para eynan y nos pueblo tin cu bay gasta en total 8 miyon pa, sacando e cuenta di beerputten, cosnan cu no ta interes primario. E condicionnan social y e condicionnan di bibienda ainda ta den un situacion deplorabel. Laga nos no sigui mes caminda.
Laga nos haci mas cu ta posibel pa cambia e situacion aki.
Laga nos pensa tambe riba e humano y riba e trahador, riba e pober.
Pa tanto aña gobierno di P.P.A. a sinta y nan a haya tur e votonan di e hendenan di Aruba y nan no a haci nada. Mi no kier pa nos gobierno sigui mesun caminda. Laga nos cambia e mundo. Laga nos siña di loke a pasa na Corsow. Mi ta sigur cu Hulanda lo mester ta dispuesto pa cambia algun di e sumanan aki pa trahamento di cas. Segun mi pa nos pueblo mester tin mas interes cu un caminda turistica unda cu 1 of 2 bes pa siman turistanan ta bay wak. Mi ta masha masha contra cu esey no tabatin atencion di Bestuurscollege.
Tambe lo mi kier remarca loke cu mi colega Werleman a bisa di e camindanan. E camindanan cu tur dia pueblo Arubano ta haci uso di djé, camindanan di distrikto for di San Nicolas te cu Westpunt ta den condicionnan deplorabel. Segun mi eseynan mester di atencion inmediato.
Mi ta haci un suplika na Bestuurscollege pa cambia cierto di e sumanan aki pa interes di Aruba. Cumpra tur e krotwoningnan cu tin, tanto na Rancho, Dakota, Zeewijk, Nake City y Village y traha bibienda unda cu e hendenan por biba na un manera cu ta den liña di e dignidad humano di nos pueblo. Casi sigur mas oro nos ta tende cu esaki atrobe tabata otro proyecto di Partido Patriotico Arubano. Te ainda awe tardi den tur esakinan mi no a tende ningun hende menciona e pober martinario.
Semper e ta worde lubida. Mi ta contra un caminda turistica di 2 a 3 miyon florin cual no ta worde usa hopi. Mi ta masha masha contra esaki y tanten cu mi no worde convensi lo mi sigui siendo contra.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, cu atencion mi a sigui e palabranan di mi colega Frans Lodewijk Maduro y indudablemente nan ta refleha podiser un cierto menosprecio di parti di Bestuurscollege pa cu su integrantenan cu ta sostene gobierno. Mi ta kere, pa mi no menciona cu den e proyectonan cu a worde entama door di nos fraccion, tambe tin proyecto pa casnan di pueblo. Pero, Señor Presidente, su preocupacion ta reina den nos tur aki nan ora nos weita tanto proyectonan cu ta bin pa casonan cu no ta mehora e situacion social di nos comunidad. Mi tin algun pregunta pa haci riba e punto aki pero promer cu mi bay over di haci esey mi ta kere cu pa satisfaccion propio di Señor Maduro y di un y tur di e Colegio Legislativo aki, lo ta bon si e lo bin cu un proposicion pa nombra un comision ad hoc pa studia e necesidadnan di duna preferencia posiblemente na algun otro proyecto.

E hecho cu Bestuurscollege a haya bon di presenta e proyectonan aki na un suma cu ta surpasa 8 miyon florin ta mustra cu e 8 miyon aki ta worde spera den un forma di ayudo of otro. E necesidadnan social, mi ta di acuerdo cu Señor Maduro, por tin preferencia den e caso aki.
Asina ta, si Señor Maduro kier propone pa nombra un comision ad hoc di miembro di e conseho aki e lo haya nos apoyo completo.
Pero no pa e proyecto aki solamente, Señor Presidente, sino pa tur e proyectonan cu ta worde entama cu e a menciona cu ta suma na un total di mas di 8 miyon florin.
Ademas mi kier a haci un pregunta riba e punto aki. Cuanto Bestuurscollege ta calcula cu e gastonan di preparacion di e contractnan necesario lo costa y na ken e contractnan aki Bestuurscollege ta pensa di presenta?
Te aki pa promer ronde, Señor Presidente.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, tocante observacionnan di Señores Werleman y Maduro en cuanto e camindanan cu segun nan opinion ta den condicion deplorabel - Señor Maduro a bisa cu casi tur parti e camindanan ta den condicion deplorabel - mi no por comparti mi opinion cuné. Tin caminda aki na Aruba cu berdaderamente ta den bon estado. Sinembargo tin varios lugar aki na Aruba unda cu e camindanan ta den mal estado. E observacion di Señor Werleman cu e caminda di Catashi no ta den bon estado lo mi kier bisa cu awor aki nos a duna orden na Dienst voor Openbare Werken pa pone poco ploeg na e bario ey pa repara e camindanan. Pero nos por participa cu e cantidad cu tin riba begroting pa mantenecion di camindanan casi no ta alcansa pa nos por repara of tene tur e camindanan aki den bon estado durante e aña.
Sinembargo reparacionnan di caminda den tur districto tin atencion di Bestuurscollege y nos lo tene cuenta cu e peticion di Señor Werleman y Señor Maduro con tal cu e presupuesto ta permiti esey.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Señor Maduro ta puntra su mes si construccion di e caminda turistico aki berdaderamente ta hustifica. Den mi punto di bista e caminda aki ta un parti di infrastructura turistico. Ta añanan caba cu nos ta reconose cu nos mester diversifica nos economia y nos a escohe pa desaroya e industria turistico. Hopi miyones a worde inverti den e industria aki te awor aki y ta di spera cu hopi miyones mas lo worde inverti den añanan cu ta bin.
E inversion aki pa un parti ta pa fortifica e infrastructura y como tal e ta sumamente necesario. Ademas e caminda aki tin su utilidad pa pueblo tambe pasobra e parti pa cual nos a pidi autorisacion awe ta specificamente e parti cu ta core for di Malmok pa Alto Vista. E caminda aki ta proyectá di tal forma cu lo e pasa banda di e golfcourse nobo cual mester ta cla pa fin di otro aña, y lo e bin conecta cu pueblo di Noord riba e caminda di Alto Vista. Pues esaki ta un provision cu ta completamente hustifica segun opinion di Bestuurscollege.
Señor Maduro ta remarca cu masha poco ta worde haci pa pueblo mes y pa mehora e condicionnan social y e ta menciona cu sumanan ta worde pidi, e a menciona e suma di 8 miyon florin, pa proyectonan cu segun e no ta completamente necesario. Señor Presidente, mi no por comparti e opinion aki pasobra cu en berdad tur sectornan di comunidad nos ta percura péle.
E condicionnan social cu e a menciona, por ehempel escarsedad of condicionnan den cual cierto hendenan ta biba den cierto barionan eseynan tambe ta un situacion cu tin atencion di e Bestuurscollege aki y dentro di poco nos lo presenta na Raad un plan pa aprobacion pa construccion di 250 cas pa pueblo, reparti entre Tarabana, Oranjestad, Pos Chikito, Sabaneta y Rooi Congo na San Nicolas.
Esey lo ta un inversion, incluyendo e gastonan di bouwrijpmaken, di casi 4 miyon florin, Señor Presidente.

Tambe nos ta trahando ariba varios otro proyectonan unda cu e necesidadnan social di e comunidad aki ta worde acentuá.
Aki mi ta pensa riba e revalidatie centrum, tehuis voor verwaarloosde jongens y hospital nobo cu ta worde desaroya awor. Asina ta den tur sectornan di comunidad nos ta pagando atencion.
En berdad e proyectonan ta worde realisa cu placanan di fondo di desaroyo di Hulanda pero no ta asina manera Señor Maduro a bisa cu pueblo mester paga f.2.000.000,-- pa e caminda aki pasobra cu e costo di e caminda aki ta bay completamente a fond perdue.
Esaki ta placa cu a worde aproba caba door di Hulanda pa tal destino.
Y si nos mester dicidi di cambia destinacion di e placa aki esaki lo ta un uitweg di Hulanda pa un otro aprobacion y nos no ta cierto cu e aprobacion lo worde duna. Of podiser lo e mester worde duna despues di hopi tempo y despues cu argumento convense Hulanda pakiko ta asina.
Ta straña mi di tende diripiente di Señor Oduber su preocupacion pa condicionnan social. Mi tabatin e privilegio di a sinta 4 aña den e Raad aki durante tempo cu Señor Oduber tabata diputado y mi no a mira ningun esfuerso aunke cu Hulanda e tempo ey a haci fondo disponibel pa desaroyo.
Pero ningun esfuerso pa ningun proyecto social di su banda a worde haci.
Awor cu e ta mira cosnan ta sosede dilanti di su bista, awor sí e mihor timonero ta para na canto di tera.
Señor Presidente, e idea di Señor Oduber pa nombra un comision ad hoc pa studia si e proyectonan aki berdaderamente ta necesario mi ta haya un maniobra intencional pa stroba progreso di Aruba.
Ora cu Señor Oduber su Bestuurscollege a sinta 4 aña y no a haci nada mi no ta kere cu Señor Oduber lo ta masha contento pa mira e Bestuurscollege aki sinta 4 aña y no haci nada. Señor Oduber ta bon na altura di tur e redtape y complicacionnan cu tin cu preparacionnan di proyectonan cu ta worde financia door di Hulanda y door di E.E.G.
Cuater aña largo su Bestuurscollege a wak si tabata posibel pa presenta e plannan aki. Y e dia di baha a yega y nan no a presenta e plannan aki.
Awor cu nos a presenta nan, awor Señor Oduber ta manera un zoro cu ta predika pasion cu lo e aplaudi un comision pa studia deseabilidad di e proyectonan aki. Señor Presidente, deseabilidad di e proyectonan aki a worde studia door di e Bestuurscollege aki caba y nan a worde haya urgente. Pa tal motibo nos ta presenta nan na Raad. Mi ta duna e Raad aki e siguransa cu denter di poco lo sigui mas proyectonan importante, mas proyectonan ariba tereno social y mas proyectonan cu lo fortifica e base economico di e isla aki.
Señor Oduber tambe a haci un pregunta tocante e voorbereidingskostennan di e caminda aki y e voorbereiding ya a worde otorga caba y na kende.
E uitwerking di e plannan ainda no a worde otorga.
Dienst voor Openbare Werken ya a fiha trayecto di e caminda y nos ta spera cu e gastonan di preparacion lo ta mas o menos 10% di e total cu nos ta pidi, es ta f.257.600,--.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, mi ta contento cu diputado Max Croes a menciona cu tambe otro proyectonan pa e pueblo mes tin atencion di Bestuurscollege. Nos kier su toezegging. Nos lo kier sabi tambe ki tempo nos por spera e proyecto di 250 cas pa pueblo.
Tambe nos lo kier sabi si e proyecto aki ta worde finansá door di nos mes placa, placa fia of placa cu nos ta haya regalá di Hulanda of di E.E.G.
Tocante e comision cu Señor Oduber a menciona por ta bon den algun caso pero esaki ta retarda e asunto mucho. Mi ta kere cu mihor ta pa Bestuurscollege acelera e asunto aki y no un comision.

Mi ta kere cu si Bestuurscollege y su dienstnan por acelera e asuntonan aki esey lo ta mas mihor y lo traha mas eficiente y mas rapido cu djies laga e proyectonan bay bin entre Bestuurscollege, Eilandsraad y e comision. E cos aki ta tarda mucho. Mi no ta na fabor di e comision ey. Tambe mi ta contento cu e diputado di Openbare Werken a priminti cu e ta percura pa e camindanan cu ta den mal condicion. Tin varios caminda cu ta den mal condicion cu por worde drecha. Mi ta spera cu lo bin un plancamento serio y cu enkisiera cada 6 luna of cada aña nos por bin drecha un of otro caminda den districto. Manera mi a bisa aki den un biaha caba, ta tempo pa nos studia berdaderamente si no tin un sistema mas barata y duradero pa traha camindanan den districto. Nos sabi di e sistema di basha zeta riba e camindanan y e sistema di asfalt completo.
Pero entre e dosnan ey por tin un otro sistema di caminda cu por sali duradero y toch barata. Pesey mi ta kere cu ta tempo pa nos investiga esey. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, e contestanan di e diputadonan no a convense mi di e prioridad cu e proyecto aki tin riba e proyectonan social y e necesidadnan social di e pueblo di cual mi a papia awor ey.
E palabra infrastructura ta masha bunita pa industria turistica.
Awendia, Señor Presidente, tur cos pa turismo ta un sanctuario. Tur hende cu mishi cuné ta un revolucionario of un loco. Senor Presidente, mi a bisa caba cu Corsow a kima y mi no kier pa Aruba kima. Laga nos cuminsa di awor aki pa cambia cierto destinacionnan of a lo menos trata pa mira of pa haya e posibilidadnan financiera den e problemanan social aki.
Tocante e comision ad hoc, Señor Presidente, segun mi esey ta tempo perdi.
Ta ora cu bo no por haci nada otro bo ta busca un comision.
No mester di un comision pa wak e problemanan aki.
E problemanan aki t'ey caba, Señor Presidento. Nan t'ey y tur hende por mira nan. Y mi ta kere cu Bestuurscollege por traha mas rapido den esakinan cu un comision cual mester bay studia y Dios sabi ki tempo nos lo haya e resultado. Esaki ta bay tanto pa e condicionnan di bibienda como pa e condicionnan di caminda den districto.
Tocante loke diputado Max Croes a menciona di e placanan. En berdad tur e 8 miyon aki ta a fond perdue. Tur ta regalo. Pero nos mester comprende bon cu un parti di e yudansa ta regalo y un parti bo tin cu fía.
Esaki ta esun cu ta regalo y e otronan casi sigur lo mester paga péle.
Mi ta puntra mi mes cu e regalo cu nos a haya aki no ta sali nos un poco caro? No tabatin un mihor destinacion cu lo por worde duna na djé?
Tambe mi kier puntra mi mes cu lo e tarda y cu Hulanda lo bisa no y cu si nos cambia e 2 1/2 miyon florin aki pa proyecto social Hulanda lo cargé of nan lo bisa no. Mi ta desafia cualkier miembro di e Gobierno Hulandes, trese aki y hibé den Naked City y puntré cual tin mas prioridad.
Cual cu ta. Di La Reina bin abao. Si nan mira e condicionnan bao cual e hendenan tin cu biba nan lo comprende. Mi no ta kere cu despues di loke a sosede nanCorsow Hulanda ta bisa traha e caminda pa turista.
Senor Presidente, mi no ta di acuerdo cuné y e contestanan no a satisfase mi. Te ainda mi posicion ta cu lo mi vota contra di e caminda turistica aki a pesar cu lo e pasa banda di golfcourse.
Señor Presidente, pueblo no ta hunga golf. Pueblo mester di caminda di biba. Tocante di hospital, segun mi a worde informa aña pasa cu mi tabata na Brussel mi a tende no cu tanto palabra, pero nan a duna mi di comprende na Brussel cu casi sigur e hospital no ta bin. Asina ta esey tampoco no ta argumento. En corto mi por bisa cu mi no a worde convensi di e prioridad di e regalo aki cu mester bay pa caminda turistica. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Punto di orde, Señor Presidente. Mi a puntra diputado Max Croes den promer ronde na kendenan e contractnan a worde entama.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, esey no a worde dicidi ainda.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi no ta comprende exactamente ora un representante di pueblo aki den cu ta sostene Gobierno Insular no ta di acuerdo cu un di e puntonan of proposicionnan cu nan a bin cuné no ta busca un solucion practico pa e satisfasé su mes mente si of no e proyecto aki ta necesario y urgente.
Mi colega Wijkie Maduro a bisa cu e no ta di acuerdo cu e proyecto aki cu Bestuurscollege ta presenta pa aprobacion di e casonan preliminario. Pero, Señor Presidente, e no ta bin cu otro proposicion pa por evalua e necesidad, e urgencia of importancia di e proyecto aki.
Nos di e banda aki, siendo partida di oposicion, no por spera otro cu no ta worde informa di e necesidad, urgencia o importancia di e proyectonan aki. Pero ora un representante di pueblo ta apoya e gobierno aki mi a verwacht por lo menos cu e si lo a worde informa di e pakikonan y e pasobranan cu e proyecto aki a worde entama. Pero, Señor Presidente, kiko lo tabata mas logico si un comision di esnan aki den cu no ta convensi di e necesidad di e proyecto aki sera nan cabes y traha na bienestar di Aruba, escogiendo di e listanan di proyecto esnan cu nan representantenan di pueblo ta haya cu tin mas importancia.
Señor Presidente, e lista di proyecto na e cambio di Gobierno Insular na aña 1967 a worde trata extensamente aki den na ocasionnan anterior y lo mi kier a pidi Señor Max Croes pa e tambe repasa nan y weita si den e tempo di e Bestuurscollege actual por tabatin algun adicion di importancia y di urgencia riba e lista cu Bo persona a stipula na cambio di gobierno na 1967.
Señor Presidente, riba e pregunta den promer ronde na diputado Max Croes caminda a worde bisa cu un ingenieursbureau lo worde pidi pa encargéle cu e proyecto aki mi ta tende cu no tin contracto hací ainda.
Señor Presidente, frankamente nos a drenta aki den cu e idea pa vota pa tur proyecto cu ta na bienestar di nos isla y nos no por haci otro si nos acepta cu esaki tambe posiblemente ta un di nan. Pero ora nos ta tende cu den nan mes hendenan tin duda riba urgencia, weitando e necesidadnan social di nos comunidad, mi no sabi ki paso nos lo tuma ainda.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Señor Werleman a informa ki tempo por spera e proyecto di volkswoningen y con e proyecto aki ta worde financia. Ta dificil pa bisa ki tempo exactamente e aprobacion final lo bin for di Hulanda. Mi por bisa Señor Werleman sí cu e proyecto aki a worde presenta dia 21 di februari di e aña aki pa aprobacion y nos ta wardando ainda riba aprobacion. E proyecto aki, cas pa pueblo, lo worde financia parcialmente door di un donacion y parcialmente door di un prestamo suave. E parti di bouwrijpmaken, preparacion di tereno, traha caminda y riolering lo worde duna como schenking y a lo menos un parti di e gastonan cu lo worde recupera door di un huur abao lo worde financia pa medio di un zachte lening.
Señor Presidente, manera mi a bisa den promer ronde Bestuurscollege ta considerando un pakete di proyectonan cu ta ensera tur e ramonan di nos comunidad. Nos tin proyectonan economico pero nos tin proyectonan social tambe. Mi a menciona specificamente e proyecto di bibienda pa pueblo pasobra Señor Maduro a remarca tocante e condicionnan inhumano cu cierto sectornan di nos poblacion ta biba aden.

Nos a reconose e condicionnan aki y nos ta trahando duro pa trese mehoracion den nan. E hecho cu awe e proyecto aki ta worde presenta na Raad pa aprobacion no ta nifica cu e proyecto aki tin prioridad riba otro proyectonan. Totalmente no ta asina. Den hopi caso nos mester presenta nan segun cu nos bin cla cu e preparacionnan y segun cu e aprobacionnan necesario bin aden. Nos ta determina pa nos mes kiko ta mas urgente. Pero hopi bes den e tramitenan e urgencia ta bay perdi pasobra mester tene cuenta cu decisionnan di hopi otro partnernan den henter e transaccion. Por ehempel e proyecto di cas pa pueblo ta pendiente na Hulanda for di dia 21 di februari 1969. Awor por bien ta, maske cuanto urgencia nos tin cu e proyectonan aki, pero pa motibo di cierto complicacionnan y cierto factornan over di cual nos no tin control, ta parce manera un otro proyecto cu ta encontra menos dificultad ta haya prioridad, mientras en efecto no ta asina.
Nos tin un suma destina pa diferente proyectonan social manera mi a menciona caba. Tan pronto cu nos ta asina leuw cu nos mester di aprobacion di Raad pa sigui un desaroyo mas leuw di e proyectonan aki nos lo acerca Raad na debido tempo. Pero mi ta haya di mi banda cu ta poco inhuicioso pa, si bo tin fondonan ya aproba caba pa un proyecto, tarda e proyecto aki pasobra aparencia ta indica cu posiblemente por tin otro proyectonan cu por tin prioridad.
Señor Oduber ta puntra si ta berdad cu Bestuurscollege a acerca un cierto firma pa construccion y preparacion di e caminda aki.
E firma cu Senõr Oduber a menciona no a worde acerca door di Bestuurscollege. Tabatin dos representante di e firma aki den Antiyas como cu nan ta ehecutando varios trabaonan pa Gobierno Insular di Corsow, un pa Gobierno Insular di Bonaire.
Segun mi nan tin algun opdracht di Gobierno Central tambe. Representante di e firma aki a haci un bishita di cortesía na Bestuurscollege pa ofrese nan servicio den elaboracion di plannan cu lo worde financia door di Meerjarenplan. Despues di e conbersacion aki Bestuurscollege di Aruba a propone na Hulanda pa wijs aan un ingenieursbureau pa uitwerking di e plannan aki. Pero Bestuurscollege di Aruba no tin ningun clase di preferencia den esaki.
Señor Oduber a puntra pakiko mester a acerca un firma di exterior pa desaroyo di e plannan aki mientras cu awor aki departamento di D.O.W. tin un ingeniero den servicio y e ta puntra si e ingeniero no ta bastante cualifica. Señor Presidente, ningun momento nos a acerca e firma. E firma a acerca nos pa ofrese su servicio.
En cuanto e capacidad di e ingeniero nobo cu nos a atrae nos ta sumamente contento cuné té awor aki. Nos ta consideré suficientemente capacita pa tuma e encargonan aki.
Pero e problema ta cu e organisacion di Dienst voor Openbare Werken ta birando poco chikito pa e cantidad di obranan cu nos tin di desaroya. Awe nos tin no menos cu 9 proyecto ariba agenda y ta imposibel pa Dienst voor Openbare Werken sigui desaroya e proyectonan aki. Ya ta basta dia caba cu Bestuurscollege ta considerando e posibilidad pa laga trabaonan bay pa bureaunan particular. Esaki tin e bentaha tambe cu nos ta gana tempo. Tempo ta precioso na e momento aki cu Aruba su desaroyo mester tuma lugar ainda mas rapido segun nos.
En cuanto cu ta posibel pa obranan worde haci y proyectonan worde prepara pa desaroya localmente nos lo enbolbé oficinanan y architectonan local. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Mi kier haci uso di mi voz consehero e biaha aki pasobra mi tin miedo cu tin e peligro di un mal comprendemento en coneccion cu e financiamento di e parti di Hulanda pa e proyectonan aki.
Señor Max Croes a aplika caba y lo mi kier agrega solamente djies pa aclarea y pa evita mal comprendemento cu por tin consecuencia cu nos no a realisa.

Mi kier splika cu pa proyectonan manera esun cu ta worde trata awor aki y pa e proyectonan social tin placa disponibel na e plan di Hulanda. Di parti di Hulanda no tin problema pa financia proyectonan social. As a matter of fact fuera di e tweede fase di 10-jarenplan Hulanda a crea un fondo extra pa proyectonan social particulier.
Kier meen, di parti di Gobierno di Hulanda tin placa disponibel pa proyectonan social di gobierno di Aruba y tambe tin fondo special pa financia e proyectonan social di organisacionnan particular na Aruba. E hecho cu algun proyecto social, cu nos tur ta considera masha necesario y urgente no ta aproba ainda, no tin nada di haci cu falta di placa. No tin motibo di cambia destinacion di cierto fondo pesey.
E hecho cu cierto proyecto social y tambe economico no a worde aproba ainda door di Hulanda ta solamente pasobra e proyectonan aki tur mester worde prepara door di expertonan. Pa tur e proyectonan aki expertonan a worde busca, nan ta trahando riba nan pa prepara e proyectonan pa nan por worde aproba y ehecuta. E momento cu nan ta cla y prepara pa expertonan nan ta worde entrega y tur indicacionnan ta cu Hulanda ta dispuesto pa aproba e credito social aki y cu e finansanan ta disponibel. Mi no ta mete mi den e pregunta si e caminda aki ta urgente sí of no. E unico cos cu mi kier a aclarea ta cu fondonan ta disponibel pa e proyectonan social y pa e proyecto aki. Esey ta solamente loke mi kier a aclarea pa evita mal comprendemento.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, punto di orde. Señor Presidente a duna poco aclaracionnan aki pero net den e segundo ronde.............

DE VOORZITTER: Si tin hende cu tin pregunta en coneccion cu locual mi a bisa mi no tin nada contra.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente a bisa cu tin placa y cu Hulanda lo ta dispuesto pa financia proyecto social y pa caminda, cual no ta directamente un proyecto social. Pero si tin caminda pa turista mester tin placa pa e turistanan por cumpra regalo y mester tin caminda pa e pueblo tambe como regalo. Señor Presidente, lo mi kier puntra si nos cumpra tur e krotwoningnan y traha cas drechi pa hende biba si esey tambe ta cay bao di regalo. Y si traha camindanan den e districtonan esey tambe ta cay bao di regalo? Cuanto placa lo tin disponibel? Mi no por dicidi pa vota pa esaki sin cu mi sabi kiko ta bin, cuanto e ta, ki dia e ta bin y bao di ki condicion. Ta masha dificil pa mi como miembro di Eilandsraad por dicidi riba un conseho di Señor Presidente den tweede ronde.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik wil alleen maar een vraag stellen. Hebt U gesproken als Voorzitter van deze Raad of als aanvulling aan hetgeen de gedeputeerde gesteld heeft?
Ik heb U niet goed kunnen volgen.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik heb over dit punt in de eerste ronde niet gesproken maar naar aanleiding van hetgeen U gezegd hebt heb ik wel heel eventjes moeten nadenken.
Ik wil U Uw mening vragen, Mijnheer de Voorzitter.
Wanneer deze volksvertegenwoordiging het voorstel van de heer Maduro overneemt om bijvoorbeeld straten aan te leggen in de Village, Zeewijk, Weg Fontein, Rooi Koochi, Mabon, Santa Cruz en andere plaatsen bijvoorbeeld Noord, denkt U dat Nederland of de Nederlandse Regering tegen de wil van deze volksvertegenwoordiging zal gaan wanneer wij de noden van ons volk eerder naar voren willen brengen, voordat wij overgaan tot iets, dat wij als een luxe kunnen beschouwen?

Ik zou graag Uw mening hierover willen hebben, Mijnheer de Voorzitter, want ik denk dat wanneer deze volksvertegenwoordiging zich uitspreekt om voorkeur te geven aan de noden van ons volk dan moeten wij verwachten dat de Nederlandse Regering haar medewerking hieraan zal geven om deze noden te lenigen in plaats van luxe voor de toeristen.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere leden die het woord willen voeren?

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, e remarkanan cu a worde haci door di Bo persona a pone cu cierto preguntanan necesario mester worde hací na Bo persona y si ta posibel Señor Presidente por contestanan.
Señor Presidente a menciona cu tin placa disponibel pa proyectonan manera construccion di cas pa pueblo y otro aspectonan social cu den nos mente ta necesario y urgente pa worde entama y realisa.
Pero ki garantia Senor Presidente por duna nos cu e placa aki lo worde usa na e proyectonan social aki y ki tempo Bestuurscollege lo ta dispuesto o lo ta prepara pa presenta e proyectonan aki, y si nos tin un cierto garantía atrobe una bes cu nan a worde presenta na Gobierno Hulandes, cu nan no worde acepta y no worde pasa pa temponan cu podiser ya nan no ta hiba e efecto cu nan lo mester tin pronto pa nos comunidad.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Ik zal thans overgaan tot het nader toelichten.
Señor Maduro a puntra si mi ta corda bon cu e no tin ningun informacion cu ta garantisé le ta cual ta e camindanan of cual ta e proyectonan social cu lo worde realisa y e no tin ningun siguransa cu e proyectonan social cu e kier meen lo worde realisa.
E ta puntra cu esaki no ta mas urgente cu e caminda. Manera mi a bisa caba mi no ta drenta den e pregunta kiko ta mas urgente. Esey ta asunto di Raad. Tur loke mi kier a evita ta cu tin e impresion cu si e placa aki worde usa pa e obheto aki no lo tin fondo pa proyecto social.
Esey ta e unico cos cu mi kier a aclarea.
De heer Finck heeft gevraagd in welke hoedanigheid ik het woord heb gevoerd. Ik meen dat gesteld te hebben voordat ik het woord nam.
Ik heb het woord gevoerd gebruikmakende van mijn adviserende stem en als Voorzitter.
Hetgeen de heer Chance gevraagd heeft is een vraag die naar mijn smaak praktisch geen antwoord nodig heeft. Het spreekt natuurlijk vanzelf dat uiteindelijk de huishouding op Aruba helemaal in handen is van de Eilandsraad. Nooit en te nimmer zal Nederland Aruba iets opdringen. Als het eilandgebied Aruba zelf vindt dat het geld voor iets anders gebruikt moet worden dan kan het eilandgebied het voorleggen aan Nederland en als Nederland het goed vindt dan zal zij het goedkeuren. Het is geen enkel moment mijn bedoeling geweest om de indruk te maken alsof deze weg goedgekeurd moet worden omdat Holland dat wil.
Dat is helemaal niet het geval. Deze weg wordt door Aruba voorgelegd aan Nederland en Nederland keurt het goed of keurt het af. Maar Nederland zal nooit zeggen: U moet die weg uitvoeren. Als Aruba zegt dat Aruba liever iets anders heeft dan heeft Aruba het goede recht om iets anders in te dienen in plaats van deze weg en Nederland zal één en ander goedkeuren of afkeuren. Maar eigenlijk heeft dit niets te maken met hetgeen ik naar voren gebracht heb.
Tocante e pregunta di Señor Oduber, ki garantía nos tin cu e proyectonan social lo worde aproba. Naturalmente ami no por duna ningun garantía ni riba proyectonan social ni riba e proyecto aki.
Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen van dit agendapunt.

De heer E.R.Finck wenst hoofdelijke stemming.

Er is een staking van de stemmen.

Voor stemden de leden: C.E.Lacle, A.Werleman, G.F.Croes, E.M. de Kort, C.B.Boekhoudt, M.Croes, A.M.Arends, D.I.Leo, D.G.Croes en C.Yarzagaray.

Tegen stemden de leden: O.Croes, F.L.Maduro, L.A.I.Chance, E.R.Finck, H.R.Dennert, G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.Tromp en D.C. Mathew.

DE VOORZITTER: Ingevolge artikel 45 van de Eilandenregeling zal de beslissing op dit agenda-punt uitgesteld worden tot de volgende vergadering.

12. Brief van het Bestuurscollege dd. 26 juni 1969 betreffende de bouw en financiering van een lagere school te Pos Chiquito. (Ag.no. 7030; bijlage 1969 no. 31)

DE HEER A.WERLEMAN: Mi ta aplaudi cu Bestuurscollege ta activo den e asunto di trahamento di school. Nos ta mira cu actualmente tin un school bao construccion na Macuarima y aki tin un proposicion pa un otro school na Pos Chikito. Mi ta comprende cu ta imposibel pa Bestuurscollege cumpli cu tur e necesidadnan den un aña di tempo.
Nos mester comprende esey pa e parti financiero. Pero toch mi kier hala atencion di Bestuurscollege riba e necesidad cu tin na pueblo di Noord. Segun mi tin tres local afgekeurd aya nan y tambe e huishoudschool tin mester di uitbreiding.
Tambe mi kier pidi Bestuurscollege atencion pa e peticion di pueblo di Tanki Leendert kendenan a manda un carta pa Bestuurscollege en coneccion cu un school pa e pueblo aki, un school di 6 klas.
Mi ta spera cu den e proximo plannan of proximo aña Bestuurscollege lo por tuma cuenta cu e necesidad aki.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, van onze kant is er hoegenaamd geen bezwaar tegen het voorstel van het Bestuurscollege om een school te gaan bouwen op Pos Chikito. Dit is iets dat allang beloofd is aan het volk aldaar en eindelijk kunnen wij zien dat dit zich gaat realiseren. De toestemming van Nederland hebben wij nog niet maar ik neem aan dat het wel gegeven zal worden. In de aanbiedingsbrief lees ik, dat, als gevolg van de bouw van deze school er een uitbreiding van het lager onderwijs zal plaats hebben met één klas.
Dat betekent dus dat er dus één onderwijzer meer nodig zal zijn om hier les te geven. Mijnheer de Voorzitter, in vorige vergaderingen heb ik al mijn bezorgdheid uitgesproken over de gang van zaken bij het onderwijs op Aruba. Ik heb toen ook nog gevraagd of het waar zou zijn dat zoveel onderwijzers van Aruba zouden vertrekken en dat wij straks bij het begin van het nieuwe schooljaar in nood zouden zitten.
Mijnheer de Voorzitter het nieuwe schooljaar begint spoedig, midden augustus en nu zou ik de vraag willen stellen hoe het staat met het aantal onderwijzers dat dan aanwezig zal zijn of beschikbaar zal zijn. Is het zo dat er een tekort zal zijn aan onderwijzers bij het begin van het nieuwe schooljaar 1969-1970? Is het zo dat er misschien kinderen naar huis gestuurd zullen moeten worden omdat er geen onderwijzers beschikbaar zijn om les te geven? Indien dat waar is wat denkt het Bestuurscollege hieraan te doen? Tot zover, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, mi ta contento cu Bestuurscollege ta corda riba e pueblonan cu ainda no tin school pasobra educacion ta algo primario y un pueblo mester di djéle. Awor mas cu nunca hopi mucha tin di cana hopi leuw pa bay school. Nos ta haya cu Bestuurscollege den e ultimo tempo a weita padilanti y nos ta weita cu Macuarima ta bay haya un school y awor pueblo di Pos Chikito tambe ta bay haya un school.
Lo mi kier tambe pa Bestuurscollege tuma na consideracion - mi a papia riba e punto aki caba durante tratamento di presupuesto e aña aki - pa pueblo di Ayo y pueblo di Tanki Leendert haya un school tambe.
Mi tin sigur cu mi consideracionnan a worde nota e tempo ey y mi ta spera cu pronto tambe nos lo bin aki den pa aprobacion di schoolnan pa e dos pueblonan aki y cu nan tambe lo tin nan school.
Ayo no ta un pueblo tanto grandi pero tin hopi mucha chikito cu tin cu cana hopi leuw y lo ta bon pa nan tambe tin nan school mayan.
Pueblo di Tanki Leendert sí ta un pueblo hopi grandi y nos lo kier weita un school pronto te 6 klas. Y mi ta spera cu den futuro si tin mas pueblo cu tin mester di school cu e Bestuurscollege aki lo haci tur su posibel pa nan tambe por haya schoolnan pa e muchanan.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, ta cu suma plaser lo mi por vota pa construccion di e school aki pa cual e necesidad a aumenta asina hopi door di uso di noodlokalen den e districto concerni cu finalmente nos por haya e proyecto aki pa aprobacion. Mi ta perfectamente na altura di e desaroyo di e asunto aki y mi ta pensa especialmente di e bishita cu Ministro Veringa, Ministro di Educacion di Hulanda, a haci na Aruba na cual ocasion e proyecto aki hunto cu esun di Macuarima a worde tresi padilanti y por cierto e ministro a worde hibá na e sitio pa e por a mira e situacion. Lo mi kier a haci e siguiente pregunta, Señor Presidente. Pa cual school mas tin cierto acuerdo entre Gobierno Hulandes y Gobierno Insular pa construccion di e school aki na Aruba?
Cu otro palabra anto, tin un cierto acuerdo cuanto school aki na Aruba nan lo aproba pa financiamento of nan lo apoya?
Pa nos di e fraccion aki educacion sin duda ta e punto di mas principal den e programa cu e gobierno aki a establese.
Educacion ta e fundeshi di cualkier comunidad rond di mundo.
Pero tambe lo mi kier a acentua cu fuera di construccion di diferente lagere school den hopi districto tambe mi ta mira cierto necesidadnan riba un educacion un tiki mas eleva den districtonan tambe, es ta pa cierto schoolnan di mulo den e districtonan. Ora cu nos yega na construccion di un school di mulo no mester tene na cuenta solamente cuanto studiante di e districto ey ta atendiendo school di mulo den otro districto, sino tambe cuanto lo atende school di mulo si e ta den nan propio districto.
Gustosamente, manera mi a bisa caba, nos ta apoya cualkier school, pero tambe lo mi kier a suplica Bestuurscollege pa entama construccion di muloschool den e diferente districtonan cu tin necesidad.
En coneccion cu esaki mi ta pensa especialmente riba districtonan cu ta basta grandi manera Noord, Paradera y Sabaneta mes.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, educacion ta un di e factornan mas importante den cualkier comunidad y mi ta contento cu gobierno ta duna atencion na esaki y tambe e acomodacionnan propio pa nos muchanan por haya un educacion basico pa nan lo ta e futuro di Aruba.
En cuanto e school aki lo mi kier haci dos pregunta solamente na Bestuurscollege ya cu varios biaha aki den mi a papia ariba un school chikito pa Ayo cual probablemente ainda Bestuurscollege tin e bao di estudio.

Un otro pregunta, Señor Presidente, ta en cuanto e localnan na Piedra Plat, pabao di kerki Protestant, cu actualmente ta bashi. Varios ciudadano na Aruba a puntra nos ki idea Bestuurscollege tin pa cu e localnan aki, pasobra actualmente nan ta bashi.
Tin hopi interes den e pueblo di Piedra Plat en cuanto e localnan aki.
Esaki ta tur pa promer ronde, Señor Presidente, y den tweede ronde lo mi reacciona ariba locual e diputado concerni bin cuné.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi ta sumamente satisfecho di tende cu Raad ta bay di acuerdo pa aproba e construccion y financiamento di e school primario den pueblo di Pos Chikito.
Pero mi tin di duna algun comentario riba varios preguntanan cu a worde hací en coneccion cu e situacion di enseñansa y e situacion di nos schoolnan den e varios districtonan.
Manera Señor Presidente sabi dia cu Bestuurscollege a tende cu e 7 miyon florin di e Mercado Comun Europeo bin liber, Bestuurscollege a entrega un carta na Gobierno Central pa pidi financiamento di e caretera rond di Aruba y a la bes un suma di 4 1/2 miyon florin pa construccion di e varios schoolnan. Pero despues nos a haya tende cu e suma di 7 miyon florin no ta disponibel mas pa Aruba y Bestuurscollege mester a busca otro recurso pa weita cu nos por haya financiamento pa e schoolnan cu ta sumamente necesario. Den un entrevista cu nos Bestuurscollege tabatin cu e Ministro Plenipotenciario, Su Exelencia Ministro Jonckheer, Bestuurscollege por a tende cu lo tin creditonan pa proyectonan educativo y Ministro Jonckheer a bisa Bestuurscollege pa entrega e proyectonan di school aki y nan lo trata di un of otro manera pa busca e financiamento for di fondo pa proyectonan no-comercial.
Nos Bestuurscollege a entrega anto e proyectonan pa e siguiente schoolnan. Un U.T.S. cu lo worde construi na Seroe Blanco; un school primario pa pueblo di Tanki Leendert. Varios otro schoolnan lo worde ensancha y extende, por ehempel, e school di M.A.V.O., Antonius College y Juliana School y a la bes e B.L.O.-schoolnan na Playa y na Brazil.
For di e segundo fase, Señor Presidente, unda cu nos tabatin 1 1/2 miyon florin disponibel, Bestuurscollege a destina e 1 1/2 miyon florin pa extension di John F. Kennedy School y a la bes extension di nos unico school secundario, Colegio Arubano.
Pa contesta e preguntanan di Señor Apolonio Werleman Bestuurscollege a entrega e plan pa e lagere school di Tanki Leendert cual lo alivia e situacion na Noord. Den un estudio hací den pueblo di Noord no ta hustifica un huishoudschool grandi na Noord, pero sí algun clasnan pa e un huishoudschool chikito lo worde traha pa asina pueblo di Noord tambe por haya su huishoudschool.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Dennert heeft zijn bezorgdheid uitgesproken over de toestand bij het onderwijs en tevens over het tekort aan onderwijskrachten. Deze bezorgdheid deelt ons Bestuurscollege, Mijnheer de Voorzitter, vooral na hetgeen er op Curacao gebeurd is. Dit heeft ons bezorgder gemaakt en wij hebben niet nagelaten om even door te zetten om in dit tekort te voorzien.
Onlangs heeft het Bestuurscollege weer een dienstreis goedgekeurd om een persoon van de bijzondere schoolbesturen naar Nederland te sturen om te kijken of zij nog een aantal onderwijskrachten voor Aruba kunnen aantrekken. Bij het openbaar onderwijs is de toestand wel normaal. Ingaande het nieuwe schooljaar zullen wij bij het openbaar onderwijs geen tekort hebben maar bij het bijzonder onderwijs zal er een tekort zijn. Maar, Mijnheer de Voorzitter, ondergetekende heeft namens het Bestuurscollege een vergadering belegd met personen van het departement van Onderwijs en wij zijn van dit standpunt uitgegaan dat geen enkel kind thuis mag blijven.

Elk kind dat recht heeft op onderwijs, elk kind dat aan de voorwaarden voldoet, behoort les te krijgen ingaande het nieuwe schooljaar. En als wij niet voldoende leerkrachten uit Nederland kunnen aantrekken, zullen er bepaalde maatregelen genomen worden, bijvoorbeeld, kleuterleidsters in een aantal klassen te laten staan of middelbare scholieren voor de klas te laten staan met de voorwaarden dat zij een didaktische opleiding volgen.
Señor Presidente, den e tratamento di presupuesto a worde tresí padilanti pakiko Bestuurscollege no ta considera pa traha un school na Ayo.
Un estudio a mustra nos cu no tin suficiente alumno na Ayo pa hustifica un school grandi. Pero sí, Señor Presidente Bestuurscollege lo bay haci un estudio awor pa weita cu no tin e posibilidad pa traha un school chikito, si ta posibel di 3 klas, unda cu e muchanan kendenan mester cana camindanan leuw pa Paradera of pa Santa Cruz, por bay kleuterschool y nan por bay eerste en tweede klas na Ayo y despues cu nan bira mas grandi nan por bay e caminda leuw pa bay Paradera of Santa Cruz.
Pesey Bestuurscollege lo tuma esaki na consideracion a peticion di e varios miembronan di Raad y nos ta spera cu promer cu e tratamento di presupuesto nos lo tin un contesta concreto ariba un posible school chikito na Ayo.
Señor de Kort a puntra cu cual school mas tin un acuerdo cu Gobierno Hulandes. Tur e proyectonan di e schoolnan ta entrega. Tin otro cu no ta entrega ainda. Pero nos no por bisa cu e schoolnan aki a worde aproba caba. Asina ta nos no por papia di un acuerdo ainda cu Gobierno Hulandes.
Señor de Kort a puntra pakiko no ta busca e posibilidad pa traha schoolnan di mulo den e varios districtonan.
Segun mi Señor de Kort mes antes tabata un defensor di e sistema pa centralisa cierto schoolnan, no solamente na beneficio di enseñansa pero a la bes pa combati e gastonan di enseñansa.
Y a la bes door di e introduccion di e sistema nobo di enseñansa awor nos ta papia di un scholengemeenschap, un agrupacion di schoolnan unda cu mas tanto posibel ta worde haci uso di e maestronan y unda no solamente e gastonan pa edificio por worde mengua of remedia sino a la bes e muchanan tambe, ora cu nan no ta pas por ehempel na M.A.V.O. nan por tin e posibilidad di switch over pa E.T.A.O. of pa H.A.V.O.
Ya cu Señor de Kort a pidi pa studia e posibilidad, nos por studia e posibilidad y un contesta concreto lo por worde spera pa parti di nos muy pronto aki den Raad.
Señor Yarzagaray tambe a papia tocante e school di Ayo. Ya mi a contesta esey.
Tocante e localnan di school na Piedra Plat mi por bisa cu tabatin cierto negociacionnan cu Bestuurscollege door di e stichting geestelijk gehandicapte kinderen. Pero desde cu un miembro di e stichting aki a bandona Aruba parese cu e stichting aki no ta funcionando y no ta activo mas. Pero te ainda Bestuurscollege tin e school aki reserva pa un posibel school pa geestelijk gehandicapte kinderen.
Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER H.R.DENNERT</u>: Mijnheer de Voorzitter, ik wil de gedeputeerde van onderwijs bedanken voor het antwoord dat hij mij gegeven heeft.
Ik ben verheugd te horen dat hij mijn bezorgdheid ook deelt, en ik ben ook verheugd te horen dat er een dienstreis gemaakt zal worden om onderwijzers, leerkrachten voor het bijzonder onderwijs aan te trekken.
Ik vraag mij alleen maar af of deze dienstreis niet te laat gebeurt.
Ik heb gehoord dat dit op Curacao al geschied is en dat men 25 onderwijzers heeft kunnen aantrekken opdat de kinderen les krijgen.
Ik ben ook verheugd te horen dat geen enkel kind naar huis gestuurd zal worden en ik hoop ook dat dat bewaarheid zal worden.

Echter, het feit dat men van plan is kwekelingen voor de klas te zetten is al een bewijs van een stap achteruit in ons onderwijs omdat kwekelingen geen onderwijzers zijn en zij zullen het werk niet kunnen doen als een bevoegde kracht. Dat is dus de reden waarom ik hier mijn bezorgdheid uitspreek. In ieder geval hoop ik dat wanneer op 16 augustus de scholen open gaan geen enkel kind naar huis gestuurd zal worden. Het is zo dat op dit moment men al weet, de scholen weten al, hoeveel kinderen er zullen komen. Maar het is vaak de gewoonte dat wanneer de school begint ongeveer 30 moeders met kinderen voor de deur staan om een kind in te schrijven want dat kind moet ook naar school.
Dit is ook een probleem dat opgelost zal moeten worden.
Ik hoop dat deze dingen opgelost zullen worden, want het is een ernstige zaak, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, ami tambe ta gradecido pa e contesta cu mi a haya di e diputado concerni pero toch mi kier a aclarea un punto. E diputado concerni a contesta mi cu nos no por papia di un acuerdo como cu e schoolnan no ta aproba ainda.
Aprobacion di e schoolnan ta referi estrictamente cu no por ta existi un acuerdo. Loke mi kier meen ta cu si tin cierto acuerdo cu Hulanda lo financia cierto tipo mirando e situacion grandi cu ta existi aki na Aruba. Cu otro palabra anto, Hulanda tin cualkier toezegging na Gobierno Insular cu si nan presenta cualkier lagere school nan lo aprobé of e mester ta un muloschool of U.T.S. y no estrictamente mará na e punto cu nan lo aprobé of nan lo no aprobé?
Cu otro palabra, si nan no aproba school, bao ki situacion anto y te na ki cantidad di school?
Refiriendo na comentario di e diputado concerni cu mi persona tabata voorstaander pa centralisa educacion mi por garantisa e diputado cu te awe mi ta un voorstaander pa centralisa school. Pero school no por worde centralisa na un nivel di lagere school of te hasta mulo, como cu awe e diploma di mulo no tin e mesun balor cu e tabatin 10 aña pasa of 15 aña pasa. Te awe mi ta un voorstaander pa nos centralisa cualkier educacion cu ta yega mas avansa cu mulo, esta H.A.V.O. of U.T.S.
Ya mi a yega di menciona den Raad e diputado a ripiti pa nos tene gastonan abao, pero tambe mi ta kere cu door di esey nos ta tene e nivel di educacion mas halto. Y esey ta e punto mas principal pa mi.
Ningun momento mi no por acepta cu un maestro cu ta un docterandus den natuurkunde mester para dilanti y duna un les di natuurkunde pa dia y e resto di e dia e ta duna gymnastiek, tekenen y cosnan asina.
Te ainda mi ta voorstaander pa nos usa cada maestro di school pa su ful capacidad den e tereno cu e ta diploma. Pero na nivel di mulo mi no ta kere cu ta necesario como cu pa un maestro di school na mulo no ta exigi pa un persona ta docterandus of ingenieur.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, mi ta spera cu pronto e estudionan cu tin en cuanto school pa Ayo lo termina pa asina nos por weita kiko por worde hací pa e pueblo aki.
Ayo tin hopi criatura chikito y mi ta kere cu e estudionan ta bayendo den bon direccion y cu pronto nos lo weita aki den e posibilidad pa soluciona e problema di e criaturanan chikito cu tin actualmente na Ayo.
En cuanto e school na Piedra Plat, segun diputado di Enseñansa, e school aki ta poni pa e geestelijke gehandicapte kinderen y cu e stichting aki no ta tanto activo.

Mi ta tristo di a tende esaki pasobra e stichting aki a cuminsa cu un actividad masha dinamico aki na Aruba y nan entusiasmo y nan programa pa realisa esaki tabata reina den curason di tur e pueblo y cu gusto nos lo kier weita e stichting aki sigui. Y si tin mester di cualkier apoyo mi ta kere cu nos tur lo apoya e stichting aki pa e realisa su tarea debidamente y na momento cu mester di cualkier cos pa e school aki nos lo yudanan soluciona e problema aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Dennert vindt dat de dienstreis een beetje te laat is gepland, maar, Mijnheer de Voorzitter, op de eerste plaats is het Bestuurscollege verantwoordelijk voor het onderwijs in het algemeen en in het bijzonder voor het onderwijs bij de openbare scholen.
Naar ik vernomen heb heeft een vertegenwoordiger van de bijzondere schoolbesturen reeds een paar dagen geleden een dienstreis naar Nederland gemaakt en bij die dienstreis heeft hij weinig onderwijskrachten kunnen aantrekken. Maar nu heeft deze zelfde vertegenwoordiger de medewerking gekregen van het departement en hij heeft ook nog de verzekering gekregen dat wanneer hij nu een dienstreis naar Nederland maakt hij zeker over enkele onderwijskrachten zou kunnen beschikken.
Daarom heeft het Bestuurscollege ook nog op verzoek van het departement deze dienstreis ten behoeve van de bijzondere schoolbesturen goedgekeurd.
Dat het onderwijs door insbhakelen van niet bevoegde onderwijzers geschaad zal worden lijkt geen twijfel, Mijnheer de Voorzitter.
Maar tussen twee kwaden moet men het minste kiezen.
Mijnheer de Voorzitter, wij hebben reeds de goedkeuring van het departement van onderwijs gekregen dat wij op de eerste plaats de kleuterleidsters met een B-diploma in de aanvangsklassen van de lagere school mogen inschakelen. De kleuterleidsters hebben een degelijke didaktische en pedagogische opleiding en ik geloof nooit dat deze kleuterleidsters onder zullen doen vergeleken met een gewone onderwijzer.
Wanneer wij op gegeven ogenblik door het inschakelen van deze kleuterleidsters dan nog een tekort zullen hebben aan leerkrachten dan hebben wij reeds de verzekering gekregen dat wij middelbare scholieren, dus iemand met een middelbare diploma, mogen inschakelen maar dan onder de voorwaarde dat deze mensen hun didaktische en pedagogische opleiding moeten volgen. Voor ons staat het kind op de eerste plaats en wij vinden dat een kind dat recht heeft op onderwijs en aan de voorwaarden voldoet ook onderwijs moet genieten. Daarom hebben wij deze uitweg gekozen om deze kinderen naar school te kunnen laten gaan.
Señor Presidente, Señor de Kort ta puntra si tin un cierto acuerdo. Berdaderamente den promer ronde su pregunta no tabata suficientemente cla pa mi y awor e a aclaré poco mas y berdaderamente Gobierno Hulandes a pone Bestuurscollegenan di Antiyas na altura cu for di e finansamento a fonds perdue den tweede fase, por ehempel Bestuurscollegenan lo no haya aprobacion pa schoolnan primario, solamente pa schoolnan secundario, por ehempel, mulo of schoolnan technico of schoolnan na un nivel secundario, H.B.S.
Pero for di e fondo di proyectonan no-comercial nos a haya caba e aprobacion di un lagere school, e school di Macuarima, y for di e mesun fondo ey nos ta tratando di haya finansamento di e otro schoolnan cu mi a caba di menciona.
Locual Señor de Kort a trese padilanti tocante centralisacion di cierto schoolnan y cu e ta haya mulo di awe y mulo di antes no ta na e mesun nivel, mi por a nota cierto contradiccion.

Pasobra si Señor de Kort ta un voorstaander pa centralisacion y Señor de Kort tambe ta voorstaander pa un maestro cu un specialisacion por haci uso di su specialisacion solamente y no duna lesnan di gymnastiek ni tekenen, anto mi ta haya cu net centralisacion ta e solucion adecuado. E a menciona por ehempel algo di un docterandus.
Señor Presidente, un docterandus nunca, a pesar cu e ta onderwijzer no tin e bevoegdheid di duna les di gymnastiek ni tekenen.
Si Señor de Kort kier pa un docterandus na un school, den un scholengemeenschap unda tin H.B.S., H.A.V.O. y M.A.V.O., por haci uso di su specialisacion anto ta centralisacion lo ta e solucion adecuado.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen. Wenst iemand hoofdelijke stemming op dit punt?

Zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

13. Brief van het Bestuurscollege dd. 9 juli 1969 betreffende de oprichting van een radiotelefonie-kuststation. (Ag.no. 4953; bijlage 1969 no. 33)

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, den e aanbiedingsbrief mi ta lesa entre otro cu pa via di consecuencianan financiero Gobierno Central no kier pa nos haya un kuststation. A pesar di tur e placanan cu ta bay for di Aruba na Gobierno Central anto aki ta trata di un total di f.28.000,--.
Señor Presidente, berguensa ta drenta mi ora mi ta mira e otro banda aya. Cu ki cara nan lo papia awor? Con nan lo hustifica nan Gobierno Central cu ta nenga Aruba algo necesario y un cos chikito, no un cos grandi? Lo mi kier a tende di nan ki hustificacion nan tin y ki consecuencianan financiero.
Señor Presidente, hipocresía ta nan lema. Nan ta mira cu ta trata di algo necesario y toch nan ta cla pa hunga politiek. Mi ta contento cu Bestuurscollege mes ta dispuesto pa tuma e consecuencia financiero. Un elogio ta bay pa Bestuurscollege den e asunto aki.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, bij punt 13 kan ik heel kort zijn. Wij steunen volledig dit voorstel van het Bestuurscollege. Wij zijn van mening dat dit een redelijke aanvraag is en dat het iets is dat heel noodzakelijk is. Ik ben ook volkomen mee eens dat dit niet onder het Land moet vallen, want ik ben één van degenen die overtuigd is dat dit inkomsten kan opbrengen voor het eilandgebied Aruba welke inkomsten ten goede kunnen komen van het eiland.
Daarom ben ik het volledig eens met het Bestuurscollege dat wij dit in eigen handen houden.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, wel wil ik het Bestuurscollege verzoeken om dit direkt aan te pakken en niet om alleen maar goedkeuring te krijgen van de Eilandsraad en daarna de zaak te vergeten.
Want, Mijnheer de Voorzitter, sinds verleden jaar bij de begrotingsbehandeling heeft een bedrag gestaan waarin bepaalde radio's noodzakelijk waren voor deze dienst en tot heden is niets voorgesteld wat betreft deze radio's en dergelijke. Deze dingen zijn hoogst noodzakelijk, vooral bij het opzoeken van vermiste boten en dergelijke. Ik heb het zelfs noodzakelijk gevonden om een gedeputeerde van dit Bestuurscollege de heer Betico Croes, hierop attent te moeten maken en ik vermoed wel dat mijn verzoek in overweging wordt genomen en dat het is doorgegeven aan de andere gedeputeerden. En ik zie dat deze zelfde noodzakelijkheden zijn opgenomen in deze brief.

Mijnheer de Voorzitter, zoals ik eerder heb gezegd, onze fraktie steunt dit voorstel volkomen zoals door het Bestuurscollege voorgesteld werd aan deze Raad.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi ta di acuerdo cu e observacion di Señor Maduro. Ta lamentabel cu tanto placa di Aruba ta bay Corsow pa Gobierno Central y toch Gobierno Central no por a contribui den esaki.
Di otro banda mi ta masha contento cu Señor Chance y su partido tin e confiansa den Bestuurscollege su trabao ya cu nos a presenta e proyecto aki. Un biaha mas mi ta gradiciéle pa e confiansa cu e tin den e punto di agenda aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, zoals ik eerder gezegd heb, wij steunen dit voorstel volkomen. Ongeacht van welk Bestuurscollege dit zou komen zouden wij het toch steunen, omdat het iets goeds is.
Maar de heer Croes moet nu niet dë zaak omdraaien en denken dat wij vertrouwen in hem hebben. Mijnheer de Voorzitter, ik heb geen enkel vertrouwen in de heer Croes en zijn partij.
Op de eerste plaats als ik ooit mijn vertrouwen aan de heer Croes en zijn partij zou geven, dan wil ik de heer Croes aanraden om eerst de waarheid te spreken en dan pas kan ik vertrouwen hebben in hem.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen.
Wenst iemand hoofdelijke stemming op dit agenda-punt?

Zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

14. Brief van het Bestuurscollege dd. 10 juli 1969 betreffende de verkoop van grond te Bubali. (Ag.no. 5403; bijlage 1969 no. 34)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

15. Brief van het Bestuurscollege dd. 17 juli 1969 betreffende de uitkering van een bonus aan arbeiders en werklieden. (Ag.no. 7058; bijlage 1969 no. 35)

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, nos ta weita aki un proposicion di Bestuurscollege pa igual cu a worde duna na ambtenaarnan di territorio insular di Aruba es ta e voorschot pa duna tambe awor pa e promer 6 lunanan di aña 1969 algo similar na e trahadornan, arbeiders en werklieden di territorio insular di Aruba.
Seguramente esaki ta a base di e carta mandá door di e fraccion aki, firmá door di lider di nos fraccion, dirigi na Bestuurscollege na principio di juli ultimo. Pero, Señor Presidente, door di kisas purá pa e punto aki bin riba e agenda di awe Bestuurscollege lo a lubida un punto importante. Pesey anto fraccion di Partido Patriotico Arubano lo kier a sugeri pa igual manera ta propone aki pa e trahadornan di e territorio insular di Aruba tambe inclui e trahadornan di Werkverschaffing. No lubida nan. Nan tambe ta personanan cu na cierto momento tambe mester di un yudansa asina. Nos ta spera cu henter nos curason cu Bestuurscollege lo considera e situacion aki awe ainda y inclui e trahadornan di Werkverschaffing cu un voorschot asina aki similar manera ta proponi aki den.
Señor Presidente, lo mi kier a puntra lo siguiente.

Na final di e carta aki Bestuurscollege ta bisa: "de begrotingswijziging welke als gevolg van de beschikbaarstelling van dit extra krediet opgesteld zal worden zal U tezijnertijd ter goedkeuring worden voorgelegd".
Señor Presidente, na varios di e otro puntonan di e agenda cu nos a trata awe y varios otro puntonan cu nos a trata den reunion anterior Bestuurscollege a bisa nos cu e begrotingswijziging lo bin. Den un reunion anterior diputado di Finansas Casper Lacle a priminti Raad cu pronto Raad lo worde entrega tur e cambionan aki. Atrobe nos tin un reunion awe y nos no a weita nada ainda. Mi kier a haci uso di e oportunidad aki pa puntra e diputado concerni, diputado di Finansas, al fin y al cabo, ki día en berdad Raad lo por weita e begrotingswijzigingnan aki?

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, djies aki mi ta bin cu un voorstel pa cambia e voorstel di Bestuurscollege pa duna 5%. Lo mi bin cuné, no manera otro banda a bin hunga politiek cu Werkverschaffing, pero mi ta bin bon documenta pasobra mas chikito e homber ta, mas e ta na mi curason y mas mi ta interesa cu e ta haya loke e ta merese of por lo menos parti di loke e ta merese.
Señor Presidente, mi a haci un chekeo den departamento di e peonnan cu ta e clase di mas abao y e clase cu tin mas necesidad y nos ta mira cu na 1958 un peon-b riba su maximo tabata f.1,40 pa ora - su minimo tabata f.1,32 - y e a keda cu e f.1,40 ey cual ta sali pa luna f.272,-- of alrededor. Na aña 1965, despues cu sindicatonan di I.O.W.U.A. a lucha pa 40 ora y cu e a bin na vigor a pesar cu e gobierno e tempo aya tabata contra pasobra lo e a destrui economia di nos isla, cual no a pasa y awe e 40 ora a bira normal riba nos isla. E f.1,40 ey consecuentemente pa ora a bira f.1,57 pero e total pa luna a keda meskos, es ta f.272,--.
Kier meen anto cu e no tabata un direkte loonsverhoging sino e tabata mas tempo liber.
Señor Presidente, desde aña 1968 pa aña 1969 nos por a mira cu e costonan di bida a subi cu 16%. Diesseis porciento di f.272,-- di cual un peon-b cu ta gana riba su maximo, ta representa f.43,-- pa luna.
Y awor Bestuurscollege ta bin cu 5%. Cinco porciento di f.1,59 pa ora ta nada mas cu f.0,09 pa ora y esey ta bira masha poco mes pasobra cu si nos bay multiplika 9 x 173 ora cu nan ta traha pa luna nos no ta haya mucho hopi.
Cu esaki lo mi kier proba anto cu costo di bida di e hendenan aki a subi asina hopi y nan salario a keda igual. Nan no a haya un aumento pa cubri e aumento di gastonan y costonan di bida. Señor Presidente, percentahe di nada ta nada. Percentahe di poco ta tiki y pesey awe nos kier bin cu un proposicion cual semper mi a desea y awe mi ta kere cu mi deseo lo worde cumpli ya cu maske pa un biaha e obrero, e homber chikito por sintié meskos cu e hoofd van dienst, y cu e ta haya awe, por lo menos e mesun f.24,-- si e ta soltero y f.30,-- si e ta casa, cu su hefe tambe ta haya.
Señor Presidente, como lider sindical ta mi deber pasobra cu no solamente e tempo aya e gobierno anterior a faya pa cu e homber chikito, pero e homber chikito mes a faya pa cu su mes.
Pasobra e homber chikito no a sigui conseho di e lidernan sindical pa e afilia su mes na un sindicato autonomo, un sindicato bona fide cu e consecuencia awe cu e ta keda atras y e no ta realisa su derechonan manera cu e mester a realisa nan.
Cinco aña pasa tabatin un bond cu a lanta politicamente den trahadornan di gobierno y cuater aña largo e no a haci nada y awor atrobe nos ta mira cu eleccion ta yega cerca y e bond ta bolbe lanta cabes contra Bestuurscollege. E tempo aya e a lanta pa proteha esaya y awor e ta bolbe lanta cabes pa kibra esaki pasobra ta 11 solamente.
Señor Presidente, lo mi kier bisa cu nos ta 11 so, pero 11 macho.

Señor Presidente, mi ta sgui bisa cu e obreronan aki ta carese tambe di e posibilidad cu e otro trahadornan di gobierno, e ambtenaarnan, tin pensioenregeling. Nan ta haya f.40,-- bij wijze van pensioen ora nan bira 60 aña. Eynan nos ta mira un discriminacion entre e trahadornan di gobierno. Tambe e gastonan di medicina y tratamento medico pa nan y nan famiya. Mi ta casi sigur cu nan no ta haya igual trato eerste klas of tweede klas manera e otronan ta haya. Nan ta bon pa bay derde klas. Esaki ta un discriminacion contra e homber chikito. Señor Presidente, a bira tempo pa e gobierno no solamente warda te ora presion di sindicato pone nan ahustá e salarionan pero segun mi di nan mes buena boluntad nan mester mira cu esaki ta hustifica.
Manera mi a bisa caba, Señor Presidente, si mester a bay solamente di acuerdo cu e aumento di costo di bida lo nan mester a haya f.43,52, es ta e mas chikito. Pero pa no duna nan mas di loke e ambtenaarnan a haya, aunke cu nan tin hopi otro privilegio, buitenlands verlof y cosnan asina, mi a bin bon prepara awe pa bisa cu ta 16% nan tin derecho riba djé, pero mirando e situacion di esun di mas chikito, es ta e peon kende ta gana f.1,57 pa ora, lo mi desea pa e haya lugar di 16% e ta haya 8,9%. Esaki ta un tiki mas cu mitar di loke e tin drecho riba djé.
Pesey anto na nomber di e partidonan cu ta steun Bestuurscollege lo mi bin cu un voorstel pa mas oro nos debati riba djé.
Promer cu mi termina lo mi kier a remarca tocante e proposicion cu Señor Osbaldo Croes a bin cuné pa tambe duna Werkverschaffing algo. Señor Presidente, mi ta mira cu nan no ta bin prepara ni documenta pa respalda e lucha di obrero. Nan ta bin solamente pa hunga un tiki politiek. Nan no ta realisa tampoco cu Werkverschaffing ta mesun sociale instelling unda cu pasobra tin desempleo pa no duna e hendenan aki placa por nada pa duna nan algo pa haci. Pero a lo menos no duna nan mal costumber di haya tur cos por nada. Pero te hasta esey segun mi a tende, Bestuurscollege tin atencion pé.
A pesar cu nan no ta obrero tal como e obreronan den otro departamentonan toch, si mi ta bon informa di e reunion di ayera nochi, nan tin algo pa nan. Hustificacionnan pa e proposicion di Señor Osbaldo Croes mi no a tende ningun momento so. Pero esey ta normal cu nan no ta bin prepara. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Het valt mij op mijnheer Maduro dat Uw voorstel een amendement inhoudt op het voorstel van het Bestuurscollege en ik wil daarom de Raad voorstellen om het amendement eerst in behandeling te nemen.,

Wilt U dan Uw amendement voorlezen en toelichten of kunt U hiermee volstaan?

DE HEER F.L.MADURO: Ik wil het wel voorlezen.
Mijn amendement is: " om de extra uitkering van 5% zoals vermeld in bijlage 35, agenda nummer 7058, te veranderen in die zin dat de arbeiders en werklieden in dienst van het eilandgebied Aruba een extra uitkering krijgen van f.24,-- en f.30,-- per maand voor ongehuwden en gehuwden respectievelijk voor het eerste halfjaar van 1969 en de nodige kredieten daarvoor goed te keuren".

Het amendement van de heer Maduro wordt ondersteund door meerdere leden.

DE VOORZITTER: Aan de orde is thans het amendement van de heer F.L. Maduro.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, mi ta sigur cu awe esunnan presente ta weita cu nos como partidanan di gobierno mester tin e responsabilidad y nos ta homber suficiente pa carga e responsabilidad aki pa considera e situacionnan di e trahadornan especialmente den nan basenan y nan entradanan. Nos ta reconose cu ta husto pa duna un trahador un recompensacion extra ora cu nos tin e impresion cu nan salarionan pa añanan largo ta keda abao. Esaki ta normal den cualkier lugar di mundo, cu un gobierno ta cuminsa duna ehempel pa particularnan y ta mustra cu a nos ta busca tur sorto di modo financieramente pa compensa e trahadornan di tal manera cu nan por biba den e circumstancianan di costo di bida cu awe ta halto aki na Aruba y na Antiyas. Mirando y considerando varios factornan social di un trahador ta responsabilidad di un gobierno di considera e trahadornan nan entrada cu nan no ta entradanan cu por faya nan socialmente. Pa e motibo aki mi tin admiracion cu nos Bestuurscollege ta haci tur esfuerso pa trese financianan y pa studia tur sorto di modo pa purba confronta e problemanan mas grandi di e trahadornan y duna nan compensacion segun nos situacion financiera ta permiti.
Manera Señor Maduro a bisa e costo di bida a subi cu 16%. E costo di bida aki ta un factor basá riba varios otro factornan cu ta controla nos economia aki na Aruba. Un trahador cu un bon entrada por cria un famiya desentemente. Un trahador cu un bon entrada por ta un ciudadano cu ta contribui na su comunidad. Y desde 1958 cu e costo di bida, cual a yega na un factor di 100%, a subi awe na 1969 na mas o menos 16% y ta mas cu husto cu e consideracion mester worde duna na e trahadornan aki en cuento nan ganamento. Aki nos ta papia solamente di costo di bida y un bonus extra pa trahadornan di gobierno, kendenan ta ambtenaar y werklieden di gobierno. No solamente costo di bida ta un factor cu nos tin cu usa pa nos midi esaki, pero tambe nos tin cu considera cu ora na 1958 bo tabatin un florin y despues di 4 aña e florin aki su balor a baha 26%, kier meen anto e purchasing power di e placa no ta loke e tabata 10 of 11 aña pasá. Basá riba esaki tambe mester tene cuenta cunéle pasobra nos comunidad aki na Aruba ta depende completamente riba economianan di afor. Por ehempel economia di Merca. Tur loke nos ta come y bisti y tur loke nos tin aki na Aruba ta worde importa. Y ta importante pa nos isla pa nos por lucha pa wanta e costo di bida aki normal.
E no ta un tarea facil pa un gobernacion ni pa cualkier empresa cu tin cu biba bao di e circumstancianan aki. Pesey mi ta kere nos ta haciendo nos esfuerso y alcanso di nos entradanan. E factor aki di duna un trahador un compensacion esey ta mashá bunita. Nos ta aplaudié.
Pero tambe un trahador tin un responsabilidad pa cu e comunidad di produci tambe. No solamente costo di bida ta worde midi cu percentahenan pero produccion di un homber tambe ta worde midi cu percentahenan den cualkier empresa. Den e caso aki esaki ta un instancia di gobierno cu tambe por worde aplika basá ariba e productividad di e arbeidernan aki.
Pesey nos ta steun e voorstel ey pa duna un soltero f.24,-- y un arbeider casá f.30,-- pa luna pa compensé asina parti di locual a subi den ultimo añanan aki aunke sea e no ta alcansa e percentahe manera mester ta pero mester cuminsa cu un parti pa yega di caba un tempo.
Señor Presidente, trahadornan den un comunidad ta importante pa nan tin ganamento husto. Trahadornan ta forma e base di economia di e lugar. Trahadornan ta construí y trahadornan ta producí.
Pesey awe mi ta apoya e voorstel aki pa pone un base. Si nos ta bay pa basa ariba costo di bida y nos ta bisa pa percentahe anto laga nos papia.
Si un homber chikito cu ta gana f.1,57, manera mi a tende di Señor Maduro, tin cu cumpra lechi of cuminda pa su yiu e ta paga e mesun suma cu esun cu ta gana mas cuné.

Laga nos compensé igual di acuerdo cu cual a subi. Basá riba esaki mi ta kere cu nos a haci nos consideracionnan y nos ta spera cu Bestuurscollege lo tuma e voorstel aki y cu gusto lo mi kier sabi for di Bestuurscollege cuanto arbeiders tin den dienst di gobierno, cuanto e suma aki lo costa mas y ki efectonan economico lo tin ariba Bestuurscollege actualmente. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, lo mi kier a bisa lo siguiente. No solamente cu e hustificacionnan cual mi a duna basá riba stijging in de kosten van levensonderhoud pero tambe e loon-politiek di nos gobierno, mi ta spera, lo haya aprobacion total di e Raad aki pa nos hiba e loonpolitiek un poco mas social y pa nos no hiba un politiek di tene salario abao, pasobra e loonpolitiek di tene salario abao tabatin consecuencianan masha malo na nos hermano isla di Corsow, Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, den e carta proponi pa Bestuurscollege na Eilandsraad nos a sinti cierto satisfaccion cu Bestuurscollege a duna oído na un peticion cu ta reina pa basta tempo caba den nos comunidad. Pa mi repasa muy en corto nos por weita cu na december 1968 e Eilandsraad aki a haci un proposicion pa, segun nan carta mes, een eenmalige uitkering aan arbeiders en werklieden in dienst van het eilandgebied Aruba. Despues di esaki nos fraccion a yama un reunion pa trata e asunto di salarisherziening dia 4 di juni proximo pasado y eynan nos a haya tende cu e salarisherziening no ta den programa di Bestuurscollege ainda pero na su lugar lo a bin y a worde realisa, un voorschot pa ambtenaren y esnan igualmente considera den servicio di Gobierno Insular di f.30,-- pa hendenan casá y f.24,-- pa solteronan. Despues di e reunion aki, na nomber di mi fraccion un carta a worde dirigi cu ta bisa entre otro lo siguiente.
"Overigens heeft de gedeputeerde ook verklaard dat de uitbetaalde voorschotten niet terugbetaald zullen behoeven te worden. Dit komt er dus op neer dat bij de salarisherziening eenieder een absolute salarisverhoging zal krijgen. Rekening houdende met het vorenstaande en in het licht van de verhoogde kosten van levensonderhoud is het dan ook van het allergroots belang dat samen met deze salarisherziening van ambtenaren en de daarmee gelijkgestelden op de kortsmogelijke termijn ook voor de arbeiders en werklieden in dienst van het eilandgebied Aruba een verhoogde uitkering van lonen gerealiseerd zal worden. En gelet op uw voornemen om met terugwerkende kracht tot 1 januari 1969 de reeds eerder betaalde voorschot aan ambtenaren en daarmee gelijkgestelden te continueren, dringen wij er bij U op aan om ook de arbeiders en werklieden hierin te betrekken; dus ook aan hen voorschotten te betalen op de door ons bij deze voorgestelde loonsverhoging. Wij zien dan ook met grote belangstelling ten spoedigste voorstellen hiertoe uwerzijds tegemoet en u zult op de medewerking van onze fraktie kunnen rekenen voor deze sociaal gerechtvaardige zaak". Esaki ta un carta di dia 11 di juni na Bestuurscollege di Gobierno Insular di Aruba. Awe ta bin un proposicion di Bestuurscollege pa 5% di e sueldo cu a worde duna na e obreronan aki durante e promer 6 lunanan. Mi no kier ripiti detayenan pero a worde proba definitivamente aki den door di e oradornan cu a papia promer cu mi cu e 5% aki no ta suficiente. Nos mester papia manera nos a papia di ambtenaren di un suma definido. Pesey nos fraccion, manera a worde poní den e carta, ta bay completamente di acuerdo cu e proposicion di colega Maduro pa pone e extra uitkering aki den sumanan fiho di f.30,-- pa esunnan casá y f.24,-- pa solteronan. Pero ademas tin aspecto di Werkverschaffing, obreronan cu ta ganando un salario minimo bao condicionnan cu no ta worde considera door di Bestuurscollege cu ta cay bao di werklieden y arbeiders di eilandgebied.

Tambe pa e personanan aki lo mi a gusta di weita algun proposicion cu nan tambe ta obrero den sentido general di e palabra, y cu nan tambe a haya e costo di bida subi na 16% compara cu aña 1958, y cu na nan tambe lo por worde duna un suma fiho pa durante e promer 6 lunanan di e aña aki pasobra consecuentemente nan tambe ta hendenan cu mester por cosecha di e hecho cu awe nos ta reconose cu e costo di bida a subi y mester di un compensacion. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik had eigenlijk een amendement willen maken op dit agenda-punt maar aangezien wij eerst het amendement behandelen zal ik maar afwachten tot aan de behandeling van het agenda-punt. Maar wat betreft het amendement van de heer Maduro moet ik zeggen dat ik dit amendement volkomen steun.
Zoals de heer Maduro naar voren heeft gebracht, is dit geen luxe meer; dit is geen regalo zoals bepaalde mensen dit noemen. Dit is iets dat deze heren werkelijk toekomt. Dit is iets dat noodzakelijk is. Daarom steun ik dit amendement volkomen en ik hoop dat iedereen in deze zaal die een stem hieraan kan geven, dit ook werkelijk zal doen.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben ook van mening dat het Bestuurscollege niet door moet gaan met het geven van deze voorschotten maar dat het Bestuurscollege daadwerkelijk overleg moet plegen met de instanties hiervoor. Bijvoorbeeld wanneer het gaat over salarissen en lonen van de werklieden dan moet het Bestuurscollege overleg plegen met de Gouvernements Arbeiders Bond en trachten werkelijk tot een overeenkomst te komen wat betreft de lonen die betaald moeten worden.
Wanneer het Bestuurscollege gelden beschikbaar stelt, dan ben ik er zeker van dat de Raad bereid zal zijn dit te voteren, als het noodzakelijk is. Het gaat niet om een regalo. Dit is iets noodzakelijks, zoals de heer Maduro gesteld heeft, en daarom steun ik dit amendement volkomen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik ben niet van plan om in herhaling te treden, want van onze fraktieleider hebben wij duidelijk gehoord wat onze standpunt hieromtrent is. Maar ik merk hier iets heel bijzonders op, het voorstel van het Bestuurscollege en eveneens op het amendement van de heer Maduro.
Wat ik hieruit lees is een verhoging voor de arbeiders voor de maanden januari tot en met juli 1969, dus voor de eerste 6 maanden.
Dit kan met zich meebrengen dat de arbeider in de veronderstelling zal blijven verkeren dat deze verhoging een permanente verhoging is, dus niet alleen voor 6 maanden.
De ambtenaren hebben een verhoging gehad van f.30,-- en f.24,-- niet voor 6 maanden maar voor altijd.
Nu vraag ik mij af, als wijj eenmaal een gelijke uitkering willen geven, waarom moet dan de arbeider dit alleen voor 6 maanden krijgen om weer straks afhankelijk te zijn van het Bestuurscollege of zij weer een uitkering van 6 maanden zal geven?
Mijnheer de Voorzitter, ik zou gaarne willen voorstellen, ik geloof niet dat de heer Maduro daartegen is want uiteindelijk geloof ik dat dat de gedachtegang is om het amendement zodanig in te kleden dat deze f.30,-- en f.24,-- gegeven wordt als permanente verhoging voor de arbeiders. Dus niet gebonden aan een periode maar voor altijd.
Ik hoop, Mijnheer de Voorzitter, dat zowel het Bestuurscollege als de heer Maduro dit amendement op zijn amendement zal willen overnemen.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Dit is een amendement op een amendement. Wordt dit ondersteund?

Het amendement van de heer Finck wordt ondersteund door meerdere leden.

DE VOORZITTER: Dan wordt thans aan de orde gesteld het amendement door de heer Finck ingediend op het amendement van de heer Maduro.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, als de heer Maduro dit overneemt dan hoeft dit geen aparte punt te worden.

DE HEER F.L.MADURO: Mi no sabi kiko Bestuurscollege ta pensa den esaki y esey ta masha importante pa mi. Pero manera mi a bisa den mi presentacion e no ta un regalo sino algo cu nan tin derecho riba djé y mi a bisa tambe pa Bestuurscollege bin cu un revision di salario pa esakinan tambe. Asina ta en principio mi no tin nada contra pa tuma over e amendement di Señor Finck pasobra esey ta ensera tambe esun di mi. Pero como cu mi no tabatin tempo pa studia e consecuencianan lo mi kier sabi kiko Bestuurscollege ta pensa den e linja aki.

DE VOORZITTER: De vergadering wordt geschorst voor 5 minuten om het Bestuurscollege in de gelegenheid te stellen de consekwenties te bestuderen van beide amendementen.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de geschorste vergadering.

DE VOORZITTER: Ik heb begrepen dat er sprake is van alweer een amendement maar alvorens gegevens te verstrekken over de financiële consekwenties willen wij horen dat er inderdaad een amendement is.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, mi ta cambia mi amendement den e sentido aki. Basa riba e hustificacionnan cu mi a duna awor ey y cu esaki no ta un regalo sino algo cu nan tin derecho riba djé lo mi kier a trese e siguiente amendement.
"Om de extra uitkering zoals vermeld in bijlage 35, agenda nummer 7058, te veranderen in die zin dat de arbeiders en werklieden in dienst van het eilandgebied Aruba een voorschot op een nieuwe loonregeling van 14 cent per uur met terugwerkende kracht tot 1 januari 1969 krijgen en de benodigde kredieten goed te keuren".
Señor Presidente, esaki ta pasobra cu tabatin un problema technico cu nan no conose den e arbeidernan, es ta e diferencia di gehuwd of ongehuwd y esey ta trese un problema. Y pa evita e problema ey nos a cohe e minimum di f.24,-- cual ta igual basa riba 173.3 ora pa luna. Esaki ta sali 13.8 cent, afgerond 14 cent pa ora. Esaki ta mi amendement, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Mag ik eerst weten of het amendement van de heer Maduro ondersteund wordt?

Het voorstel van de heer Maduro wordt ondersteund door meerdere leden.

DE VOORZITTER: Dan wil ik eerst nog vragen of de heer Finck nog commentaar wil leveren op het subamendement van de heer Maduro.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, is het nu dat de heer Maduro zegt, met terugwerkende kracht van 1 januari 1969 en niet gebonden aan een periode van 6 maanden?
Gaat het door vanaf 1 januari tot en met.....? Dus permanent. En iedereen krijgt dus 14 cent.

DE VOORZITTER: Dan wil ik dus even ter verduidelijking stellen thans aan de orde is het amendement van de heer Maduro zoals gewijzigd en waarbij de heer Finck zich ook aansluit en zijn amendement alshetware intrekt.
Alvorens wij de algemene beschouwingen openen op dit amendement zoals gewijzigd wil ik de gedeputeerde van Personeelszaken de gelegenheid geven om het standpunt van het Bestuurscollege kenbaar te maken in deze.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, toen wij de vergadering geschorst hebben, hebben wij de praktische en de financiële consekwenties van het voorstel Maduro en amendement Finck nagegaan en wij kwamen tot de conclusie dat het voorstel praktische bezwaren met zich meebrengt. Wij hebben de heer Maduro erop gewezen dat wij bij de salarisregeling van de ambtenaren een onderscheid maken tussen gehuwd en ongehuwde ambtenaren, terwijl de loonregeling bij de arbeiders alleen maar op een uurloon is gebasseerd. Naar aanleiding daarvan heeft de heer Maduro dus zijn voorstel gewijzigd en het komt nu op neer dat over de gehele linie alle arbeiders een voorschot krijgen van 14 cent per uur. Het Bestuurscollege gaat ermee akkoord maar wel onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat het een voorschot is op een eventuele loonregeling met de toezegging dat in de toekomst iedere arbeider minimaal 14 cent per uur vooruitgaat. Ook wil ik onder de aandacht van de Raad brengen dat dit voorstel als financiële consekwentie heeft dat het het hele jaar f.216.000,— gaat kosten. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, mi ta contento cu e problemanan praktico cu tabatin a worde kita y cu por lo menos un parti di loke e obreronan tabatin parti riba dje a worde duna. Un cos sí lo mi kier a remarca cu no solamente lo e bay costa algo mas cu e tabata costa pero e ta hustifica y tambe lo mi kier enfasa ariba productividad.
Señor Presidente, no solamente nan mester haya loke ta pertenese na nan pero tambe mi kier pa Bestuurscollege hasi un poco mas esfuerso pa e trahadornan produci tambe pa e aumento cu nan ta haya.
Productividad ta algo masha importante den un comunidad. Podiser e ta un di e factornan mas importante. Nan mester zorg pa nan bal e derecho aki. Pesey mi kier haci un suplica na Bestuurscollege pa nan weita pa nan hefenan di departamento zorg pa aumento di productividad.
Pasobra te ainda e productividad tanto den e ramo di trahadornan di obrero tanto den ambtenarij ta masha pober ainda.
Mi ta haci un suplica na tur obrero y ambtenaar pa nan produci mas pa asina nos por progresa economicamente tambe. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, ami tambe ta contento cu Bestuurscollege a mustra e tendencia di bay di acuerdo cu e proposicion conhuntamente promulga door di Señores Maduro y Finck.
Esaki lo kier meen cu igual na e ambtenaarnan e obreronan lo por gosa di locual nan tin derecho riba djé di un aumento defini pa un y tur expresa den e aumento di 14 cent pa ora pa cada obrero.
Mi ta spera cu muy pronto nos den e Raad aki tambe lo bin na consideracion di e trahadornan di Werkverschaffing pasobra pa nan tambe costo di bida a subi y pa nan tambe haya, por haya, un revision apropiado di nan salario. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik hoop niet in herhaling te treden. Wel wil ik zeggen dat hetgeen door de heer Maduro naar voren is gebracht beschouwd kan worden als door mij gezegd.
Wij zijn ervan overtuigd, dat deze verhoging zakelijk is. Daarom geef ik, net als de andere leden van mijn fraktie, mijn steun hieraan en straks zal ik ook mijn stem hieraan geven.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil toch opmerken dat ik verwacht had dat mijn vriend Yarzagaray zijn beurt zou gebruiken om hierover te spreken want zoals de heer Maduro en ik, komt hij ook uit de arbeiderswereld. Daarom hadden wij zijn stem willen horen. Heelaas heeft hij dit moment niet gebruikt om zijn stem te laten horen of hij ons ook steunt in deze. In ieder geval hoop ik dat hij straks zijn stem hieraan zal geven.
Ik ben ook blij dat de heer Wijkie Maduro zich niet heeft laten intimideren door mijn geachte vriend, mijnheer Arends en dat hij is doorgegaan met zijn voorstel of zijn amendement en aan de Raad wel heeft ingediend. Als een man, alhoewel wij niet altijd eens zijn, maar omdat hij dit durfde te doen, ben ik blij om mijn stem hieraan te geven. En als de heer Arends, vertegenwoordiger van kapitalisten, straks tegen deze verhoging van de arbeiders wil stemmen zullen wij hem dan in de gelegenheid stellen dit te doen.
Mijnheer de Voorzitter, op de laatste gehouden vergadering op San Nicolas heeft de geachte gedeputeerde Capeis Lacle gezegd" mi ta bay duna regalo na trahadornan di gobierno".
Ik hoop ook, dat de heer Lacle zijn stem hieraan zal geven en om niet alleen een regalo te geven aan de arbeiders van het eilandgebied, maar dat hij zijn stem zal geven "pa duna un bón regalo na trahadornan di gobierno". Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, de heer gedeputeerde van Personeelszaken heeft zojuist gezegd, dat tijdens de pauze hij de heer Maduro heeft kunnen overtuigen dat er een verschil is in de salarisregeling van ambtenaren en van arbeiders.
Mijnheer de Voorzitter, ik moet zeggen dat de heer Maduro zich heeft laten vangen. Ik ben wel voor het voorstel dat de heer Maduro zojuist aan de orde heeft gesteld maar de heer Maduro heeft in vergelijking op zijn eerste voorstel de gehuwde arbeiders benadeeld met f.6,-- per maand. Zijn eerste amendement was gebasseerd op gelijktrekking van ambtenaren en arbeiders. Nu zegt hij dat de regeling in de weg staat. Ik heb dikwijls betoogd dat als de wetgeving ons in de weg staat om iets te doen wat wij willen dan moet de wetgeving gewijzigd worden. Ik had daarom eerder verwacht dat de heer Maduro gezegd had dat de gehuwde arbeider 20 cent om maar iets te noemen, en voor de ongehuwde arbeider 14 cent.
Desalniettemin aanvaard ik het voorstel amendement van de heer Maduro ten volle. Maar het belangrijkste dat de heer gedeputeerde van Personeelszaken niet heeft gezegd, misschien bewust, misschien onbewust, is niet de verhoging waarmee hij de heer Maduro heeft kunnen overtuigen. Maar het is mijn amendement geweest, dus van deze fraktie, die de heer Maduro heeft kunnen overtuigen dat de verhoging, hoe groot het ook is, wanneer hij verbonden is aan een korte periode van geen waarde is. En een verhoging van de arbeider die je om de 6 dagen bij de gratie van een Bestuurscollege weer in de Raad brengt lijkt meer op een aalmoes dan iets waar men recht op heeft. Daarom ben ik blij, niet zozeer dat de heer Maduro overtuigd werd door de gedeputeerde van Personeelszaken, maar wel door mijn amendement, dus amendement van deze fraktie, dat dit niet gebonden mag worden aan een periode.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil niet dieper op in gaan om te stellen dat de heer Maduro weer zijn amendement moet wijzigen, want anders komen wij niet aan een einde vanavond.

Mijnheer de Voorzitter, zoals gezegd werd bij monde van onze fraktievoorzitter, steunen wij het amendement van de heer Maduro ten volle. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ayera ora cu mi a invita e miembronan di Partido Patriotico Arubano pa asisti na e reunion aki mi a splika nan cu nos tabatin un sorpresa. Y mi ta contento cu nan tur a presencia e reunion aki pasobra esaki ta loke e partidanan di gobierno a presenta como sorpresa den e Raad aki.
Mijnheer de Voorzitter, in verband met hetgeen de heer Finck naar voren heeft gebracht, dat de heer Maduro zich heeft laten vangen, moet ik zeggen dat niets minder waar is, want dit hebben wij alleen maar als een oplossing van dit probleem beschouwd, opdat de arbeiders aan het einde van de week hun verhoging kunnen krijgen.
Stel voor dat wij het bedrag van f.30,-- hadden aangehouden dan zouden de arbeiders bevoordeeld worden boven de ongehuwde ambtenaar.
Daarom hebben wij dit als maatstaf alsnog aangenomen en dat wij nu een voorschot geven van minimaal f.24,-- per maand voor gehuwde en ongehuwde arbeiders. Het is een voorschot en bij een eventuele nieuwe loonregeling zouden wij alsnog rekening moeten houden met gehuwde en ongehuwde arbeiders. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen over het amendement-voorstel van de heer Maduro zoals gewijzigd. Wenst iemand hierop hoofdelijke stemming?

De heer Chance wenst hoofdelijke stemming.

DE VOORZITTER: Er wordt thans gestemd op het amendement-voorstel Maduro zoals gewijzigd wat dus hier op neer komt, dat de 5% genoemd in het voorstel van het Bestuurscollege wordt gewijzigd in 24,-- en dat dit niet alleen geldt voor de afgelopen 6 maanden maar als een minimum uitkering die dus gecontinueerd zal worden.

DE HEER G.A.ODUBER: Correctie, Mijnheer de Voorzitter. Het wordt niet uitgedrukt met f.24,-- maar in 14 cent per uur.

Het amendement-voorstel, zoals gewijzigd, wordt aangenomen met 20 stemmen voor en 0 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: E.R.Finck, C.Yarzagaray, H.R.Dennert, G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.Tromp, D.C.Mathew, C.E.Lacle, A.Werleman, G.F.Croes, E.M. de Kort, C.B.Boekhoudt, O.Croes, M.Croes, A.M.Arends, D.I.Leo, F.L.Maduro, D.G.Croes en L.A.I.Chance.

DE VOORZITTER: Wij gaan thans terug tot de eerste ronde van de algemene beschouwingen over het hoofdpunt en het woord is aan de heer Chance.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, over het voorstel in het algemeen, dat zojuist gewijzigd werd, had ik het volgende naar voren willen brengen.
Er is een loonregeling die inhoudt, dat de mensen die wachtdiensten lopen een zogenaamde "shift-differential" moeten krijgen van f.0,30 per uur. Ik heb begrepen dat bij bepaalde diensten, en in het bijzonder bij Water- en Energiebedrijf er uurlonen zijn waar in sommige gevallen de arbeiders en werklieden deze f.0,30 wel krijgen en dat er andere gevallen zijn waar men dezelfde wachtdienst loopt en toch deze f.0,30 per uur niet krijgt.

Daarom wil ik het Bestuurscollege vragen of zij zo goed kan zijn dit te onderzoeken en de nodige correcties hieraan te brengen.
Er bestaat een zogenaamde loonregeling van 1967 waarin uurlonen worden bepaald. Maar als het zo is dat deze f.0,30 opgesloten is in het bedrag per uur dan acht ik dit helemaal niet juist. Ik vraag het Bestuurscollege of zij zo goed wil zijn deze f.0,30 aan de werklieden toe te kennen.
Mijnheer de Voorzitter, ik acht het niet minder dan juist dat deze mensen, wanneer zij hetzelfde werk doen, ook de "differential" toegekend krijgen boven hun uurloon.
Ik heb eerder naar voren gebracht over het geval bij de Haven- en Loodsdienst en misschien andere diensten waar mensen deze f.0,30 kregen, bijvoorbeeld de stuurman-motoristen van Haven- en Loodsdienst en dit ontnomen werd wanneer zij ziek zijn of wanneer zij met vakantie gaan.
Het Bestuurscollege heeft wel haar aandacht hieraan besteed.
Het Bestuurscollege heeft deze f.0,30 toegekend wanneer men met een korte vakantie gaat of vrijstelling van dienst en wanneer men ziek is.
Maar het Bestuurscollege heeft niet gedaan wat zij beloofd had in dit geval. Bij de behandeling van de begroting had ik naar voren gebracht dat een en ander niet goed zat. Het Bestuurscollege had indertijd, bij monde van gedeputeerde Guzman Croes, beloofd dat wanneer de mensen met vakantie gaan of wanneer zij ziek zijn zij deze f.0,30 per uur zullen behouden.
Mijnheer de Voorzitter, het besluit van het Bestuurscollege houdt niet in wat beloofd werd. Misschien is het een vergissing van het Bestuurscollege.
Maar ik wil het Bestuurscollege vragen of zij de nodige correcties hierin kan aanbrengen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, ami no kier bay den ripiticion tampoco. Solamente lo mi kier bisa cu un palabra di felicitacion ta na su lugar pa locual Bestuurscollege ta haciendo pa e obreronan. Bestuurscollege lo sigui haya nos apoyo pa asina sigui traha pa un y tur y pa progresò di Aruba. Pasobra den ultimo añanan nos por bisa cu e obreronan a worde teni abao. Nan no a haya nada. Awe nos por bisa cu boca grandi aki den cu e Bestuurscollege aki ta esun cu ta traha pa nan. Na cabamento di aña pasa nan a haya algo caba y awe nos por weita con Bestuurscollege di A.V.P.-Combinacion ta traha pa e homber chikito. Un palabra di pabien.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik ben slechts één antwoord verschuldigd aan de heer Chance.
Inderdaad werd dit aspect van "shift-differential" tijdens de begrotingsbehandeling ter sprake gebracht en inderdaad hebben wij de heer Chance beloofd dat wij hier een studie van zouden maken.
Mijn adviseur van personeelsaangelegenheden is niet aanwezig hier in deze zaal, maar ik nodig de Eilandsekretaris dan ook uit om dit op korte termijn onder de aandacht van hoofd Personeelszaken te brengen en dit zo spoedig mogelijk voor te leggen aan het Bestuurscollege opdat wij hierover een beslissing kunnen nemen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, mi ta masha contento cu awe un proposicion favorabel pa e homber chikito a worde accepta unanimamente. Pero ora mi a tende nan ataka diputado Lacle, cu e a bisa un regalo mi a pensa cu si acaso mes e a bisa regalo anto ta un regalo cu gobierno di Partido Patriotico Arubano nunca por a pensa ariba djé pa duna e pober obrero. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Croes heeft wel één vraag beantwoord, namelijk de vraag betreffende de toezegging van het Bestuurscollege in verband met de f.0,30 "shift differential" bij de Haven- en Loodsdienst. Maar hij is mij nog steeds één antwoord schuldig wat betreft het geval Water- en Energiebedrijf.

Het is niet mijn bedoeling om politiek hiermee te spelen.
Ik heb de stemmen van deze mensen niet nodig. Men heeft het onder mijn aandacht gebracht dat er misschien een fout hier is gemaakt door het Bestuurscollege, of door haar adviseurs, of de administrateur van de dienst, of wie dan ook. Het is alleen maar een geval dat ter mijne attentie werd gebracht en ik had gedacht om deze gelegenheid te gebruiken om dit ter kennis van het Bestuurscollege te brengen en ik hoop dat zonder politiek een en ander onderzocht zal worden en ook dat de nodige correcties aangebracht zullen worden.
Mijnheer de Voorzitter, het geachte lid Maduro weet niet wat hij moet zeggen en daarom wil hij een beetje politiek spelen. Ik denk niet dat het nodig is om hierin politiek te gaan spelen.
Het politiek werd al gespeeld. Mijnheer de Voorzitter, U hebt net als ik veel gevist en U weet hoe de "mulaten" aan de haak vastzitten.
Hij zit vast, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, inderdaad heeft de heer Chance gelijk, dat ik dat ander geval niet naar voren heb gebracht, maar deze twee punten houden verband met elkaar.
Het lag ook in mijn bedoeling om de Eilandsekretaris uit te nodigen om beide gevallen voor te leggen aan het Bestuurscollege.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermee gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen.
Wenst iemand nog hoofdelijke stemming over het hoofdpunt?
Zo niet, dan is machtiging verleend aan het Bestuurscollege zonder hoofdelijke stemming.

16. Brief van het Bestuurscollege dd. 18 juli 1969 betreffende de beschikbaarstelling van aanvullend krediet ten behoeve van de Dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg. (Ag.no. 7653; bijlage 1969 no 37)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

17. Brief van het Bestuurscollege dd. 21 juli 1969 betreffende het opnemen van een algemene post "voorbereidingskosten ontwikkelingsprojekten" in de begroting van het Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten voor het dienstjaar 1969. (Ag.no. 5192, bijlage 1969 no 38)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

DE VOORZITTER: Ik dank de raadsleden voor hun aanwezigheid en bijdrage in deze vergadering en sluit hiermee deze openbare vergadering.

De Voorzitter sluit de vergadering om 18.47 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van...................

De Voorzitter,

De Sekretaris,